

3372-10 PARK VILLA TER BEUKEN

BEHEERSPLAN

Arch&Teco
Architecture+Planning

 greenspot

© Arch & Teco Group

Mede-auteur: Greenspot, bureau voor biodiversiteit.

De inhoud van deze nota behoort toe aan Arch & Teco Group en wordt beschermd door het Belgisch en internationaal recht betreffende de auteursrechten en meer algemeen, het intellectuele eigendomsrecht.

Elke kopie, aanpassing of mededeling aan het publiek van het geheel of een deel van deze inhoud is verboden, tenzij Arch & Teco Group daartoe uitdrukkelijk en voorafgaand schriftelijk akkoord heeft gegeven. Ieder niet-toegelaten gebruik kan leiden tot burgerlijke en strafrechtelijke vervolging.

INHOUD

1.	OPMAAK VAN HET BEHEERSPLAN	5
1.1	AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED	5
1.2	EIGENDOMSSITUATIE	6
1.3	HET PROJECTGEBIED IN ZIJN CONTEXT	6
1.4	JURIDISCHE TOESTAND	6
2.	HISTORISCHE NOTA	7
2.1	ARCHIVALISCH/ICONOGRAFISCH ONDERZOEK	7
2.2	BOUWGESCHIEDENIS	7
2.2.1	HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN DE SITE	7
2.2.2	HISTORISCHE ONTWIKKELING BOUWKUNDIG ERFGOED	9
3.	INVENTARISATIE	11
3.1	ALGEMENE BESCHRIJVING VAN DE RUIMTELIJKE CONTEXT	11
3.1.1	PLANNEN BESTAANDE TOESTAND	11
3.1.2	FOTO'S BESTAANDE TOESTAND	11
3.2	BESCHRIJVING ERFGOEDELEMENTEN	11
3.2.1	LANDSCHAPPELIJK ERFGOED: NATUURLIJKE ELEMENTEN	11
3.2.2	LANDSCHAPPELIJK ERFGOED: PARKCONSTRUCTIES	17
3.2.3	INFRASTRUCTUUR	21
3.2.4	BOUWKUNDIG ERFGOED: VILLA TER BEUKEN	21
4.	BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN	34
4.1	LANDSCHAPPELIJK ERFGOED	34
4.2	BOUWKUNDIG ERFGOED	34
4.2.1	VILLA TER BEUKEN	34
4.3	SYNTHESEPLANNEN ERFGOEDWAARDEN	35
4.4	CULTUURGOEDEREN	36
5.	VISIE OP TOEKOMSTIG BEHEER	37
5.1	BEHEERSDOELSTELLINGEN	37
5.1.1	LANDSCHAPPELIJK ERFGOED	37
5.1.2	BOUWKUNDIG ERFGOED	40
6.	BEHEERSMAATREGELEN - WERKZAAMHEDEN	41
6.1	LANDSCHAPPELIJK ERFGOED	41
6.1.1	HET PARK	41
6.1.2	INGANGSPOORT	41
6.1.3	PARKMUREN	41
6.1.4	CONCIERGEWONING	41
6.1.5	ART DECO BRUG	42
6.1.6	DUIKER EN PARKVIJVER	42
6.1.7	VLAKKE BRUGGEN NR 5 EN 6	42

6.1.8	BORSTWERING MET ROTSTUIN	42
6.1.9	VIJVERMUUR	42
6.1.10	IJSKELDER	43
6.2	BOUWKUNDIG ERFGOED – VILLA TER BEUKEN	43
6.3	LIJST WERKZAAMHEDEN	43
6.3.1	LANDSCHAPPELIJK ERFGOED	43
6.4	MAATREGELEN VRIJGESTELD VAN TOELATING	47
6.5	MAATREGELEN AAN BOMEN EN STRUIKEN WAAR TOELATING VOOR NODIG IS	47
6.5.1	BOUWKUNDIG ERFGOED	47
7.	OPVOLGING EN EVALUATIE	48
7.1	OPVOLGING LANDSCHAPPELIJK ERFGOED	48
7.2	OPVOLGING BOUWKUNDIG ERFGOED – VILLA TER BEUKEN	48
8.	BIJLAGEN	49
8.1	VERPLICHTE BIJLAGEN	49
8.2	EXTRA BIJLAGEN	50
9.	GERAADPLEEGDE BRONNEN	51
9.1	LITERATUUR	51
9.2	AFBEELDINGEN	51
9.3	HISTORISCHE KAARTEN & PLANNEN	51

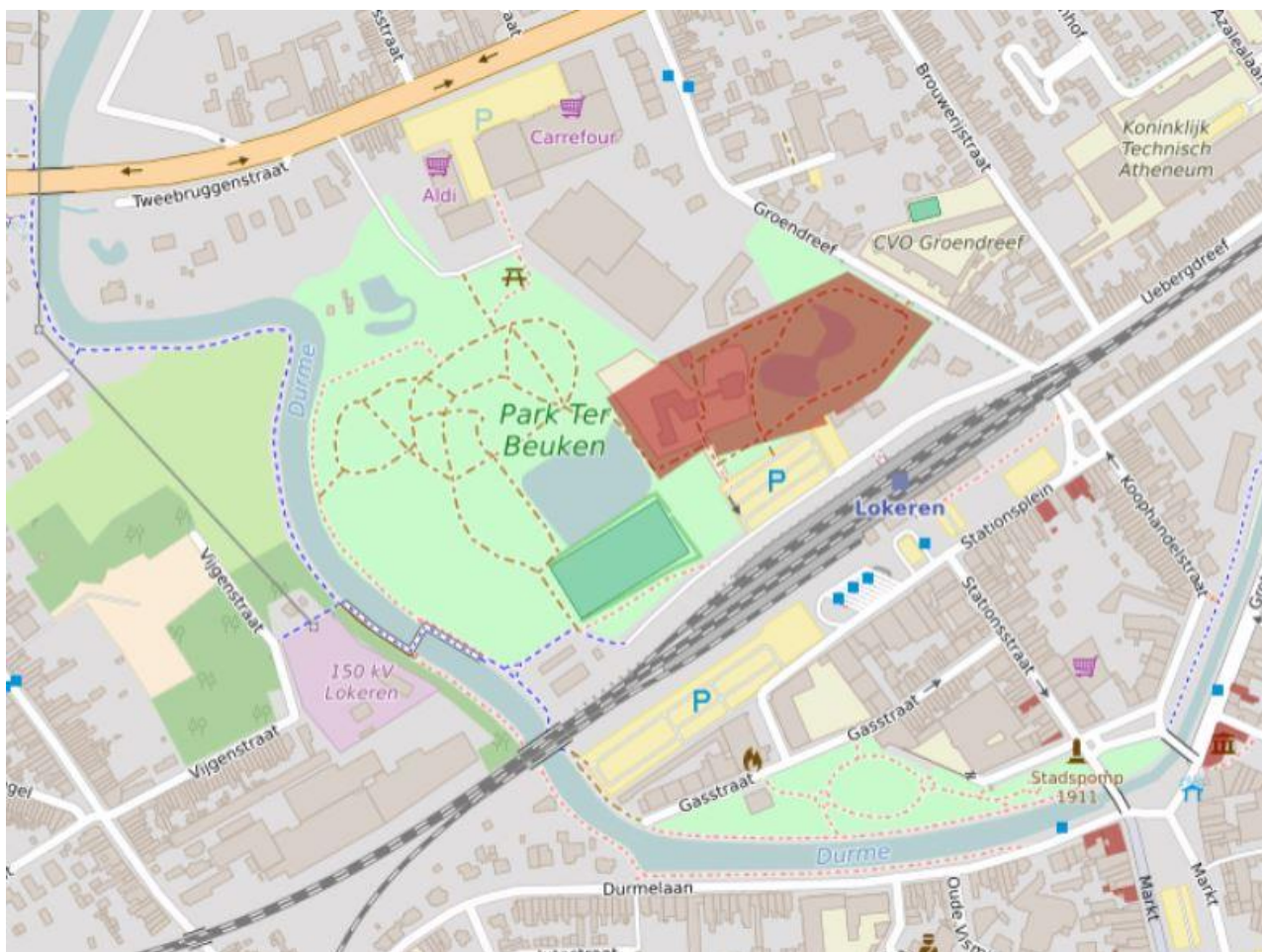
1. OPMAAK VAN HET BEHEERSPLAN

Het beheersplan wordt opgesteld conform de inhoudelijke richtlijnen voor het opstellen van beheersplannen van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, zoals bepaald in het Onroerenderfgoeddecreet¹ en overeenkomstig het uitvoeringsbesluit.²

1.1 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Dit beheersplan wordt opgemaakt voor het beschermd monument “Villa ter Beuken” met omliggend park en conciërgewoning – zie aanduiding in bruinrood op onderstaande kaart,

Het Park Villa ter Beuken ligt ten noorden van het centrum van Lokeren tussen de spoorweg (in het zuiden), de Groendreef (in het oosten). Langs de westzijde wordt het park omgeven door een groen parkgebied langsheen de Durme.

Kaart 1: Situering van het studiegebied. Bron³

Kadastrale identiteit	Lokeren, 1ste Afdeling, Sectie A, perceelnr 689B2
Beschermd als: Monument	Villa ter Beuken met park en conciërgewoning/ID 13825*

¹ Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, in werking getreden vanaf 1 januari 2015

² Besluit van de Vlaamse Regering: het Onroerenderfgoedbesluit van 16 juli 2014

³ <https://geo.onroerenderfgoed.be> (geraadpleegd op 22-11-2017)

Bij MB dd. 18-01-2016	
-----------------------	--

* ID verwijst naar nr. Inventaris Bouwkundig Erfgoed

- Kadasterplan: *zie bijlage 1A*

1.2 EIGENDOMSSITUATIE

Het studiegebied en alle gebouwen in het park zijn in volledige eigendom van de Stad Lokeren.

Eigenaar en beheerder:

Stad Lokeren
Groentemarkt 1
9160 Lokeren

Contactpersoon:

Nico Van Campenhout, stadsarchivaris
Torenstraat 1A
9160 Lokeren
09/340.50.61

1.3 HET PROJECTGEBIED IN ZIJN CONTEXT

Afbakening van het beschermd monument (roodbruin)⁴: *zie kaart 1 (en bijlage 1B)*

1.4 JURIDISCHE TOESTAND

- BPA 3B/7 Bergendries 'Ter Beuken', MB 17/01/2005
De voorzijde van het park is ingekleurd als 'zone voor openbaar groen, ruimte voor passieve recreatie', de achterzijde met de villa en de nieuwbouw is ingekleurd als 'strook voor openbare gebouwen en gebouwen met publieke bestemming'.⁵ *zie bijlage 1C*
- Provinciaal RUP: kleinstedelijk gebied Lokeren, MB 18/10/2012 *zie bijlage 1D*
- Er wordt gewerkt aan een masterplan voor de stationsbuurt
- Bestemming volgens het gewestplan: de site is ingekleurd als "parkgebied", grenzend aan 'woongebied' en 'gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut'. *zie bijlage 1E*

⁴ <https://geo.onroerenderfgoed.be>

⁵ <https://www.lokeren.be/wonen/papieren/ruimtelijke-uitvoeringsplannen>

2. HISTORISCHE NOTA

2.1 ARCHIVALISCH/ICONOGRAFISCH ONDERZOEK

Bij dit onderzoek zijn diverse historische plannen en foto's verzameld. Deze geven meer inzicht in de bouwevolutie van het park en de villa. Het belangrijkste beeld- en planmateriaal dat relevant is om de bouwgeschiedenis te duiden, is opgenomen als bijlage 2. De documenten werden zo veel mogelijk in chronologische volgorde gerangschikt.

2.2 BOUWGESCHIEDENIS

2.2.1 HISTORISCHE ONTWIKKELING VAN DE SITE

2.2.1.1 ONTSTAAN EN EVOLUTIE VAN PARK TER BEUKEN - LANDSCHAPPELIJK

Zie historische kaarten, foto's en plannen in bijlage 2.

Tot in de 19de eeuw

- Kleinstedelijke bewoning te Lokeren hoofdzakelijk ten zuiden van de Durme op de hoger gelegen gronden van de rechteroever.
- Ten noorden van de Durme en van de stadskern lagen waterzieke meersgronden aan de rand van de meanderrijke loop van de Durme. Noordelijk en oostelijk hiervan lagen de hoger gelegen stuifzandheuvelds en zandruggen van de Bergendries.⁶

De eerste helft van de 19de eeuw

- De eerste wegen ontstonden op de hoger gelegen zandruggen.
- Voor het afwateren van de meersgronden werd een netwerk van grachten aangelegd.

Tweede helft van de 19de eeuw

- Met de aanleg van de spoorlijn Gent-Antwerpen in 1846 en de bouw van een station op de moerassige linkeroever van de Durme werd een verbinding gemaakt met het stadscentrum van Lokeren door de aanleg van een brug over de Durme te hoogte van de Markt.
- In 1854-1857 werd een spoorlijn naar Dendermonde aangelegd met een eigen station.
- Er ontstond een nieuw stadsdeel, de stationswijk, door de aanleg van nieuwe straten rond het Stationsplein. Tussen het Stationsplein en de Steenweg naar Gent (en de wijk Bergendries) wordt een beboomde laan aangelegd, de Groendreef. Hierdoor wordt de eeuwenoude tracee van het centrum van Lokeren naar de verbindingsweg Gent-Antwerpen verlegd in oostelijke richting waardoor er ruimte komt voor de uitbreiding van het domein.
- Deze onbebouwde gronden werden opgekocht door vermogende burgers om er zich te vestigen tussen het groen, verder weg van de drukke bewoning en de vervuilende industrie van de binnenstad van Lokeren. Ze bouwden er landelijke kasteelachtige villa's.
- De parksite van de villa ter Beuken behoorde in het midden van de 19de eeuw toe aan Cesar Eduard Cruyt. In het meersengebied exploiteerde hij diverse percelen voor zijn boomkwekerij. Hij bouwde op de site een lusthuis met tuin.⁷ De kaarten uit deze periode tonen een gebouw op een omwald perceel. Het stuk grond was bereikbaar via een weggetje vanaf de Groendreef en besloeg op dat moment slechts de achterste helft van het huidige park.
- Bij notarisakte van 1875 kocht de zeer vermogende Gentse textielhandelaar en later rentenier Léonce Schaetsaert de grond met gebouw over. Het domein werd aanvankelijk gebruikt als lusttuin. Er werd een (ronde) vijver gegraven, vooral om de waterhuishouding onder controle te houden. De parkaanleg werd aangevat. Het kadaster maakt melding van een paviljoen, een huis, een vijver en een tuinhuisje. Schaetsaert vormde het geheel om tot een park. Er is nog steeds een gracht rondom het

⁶ Liebaut, H., 'De erfgoedwaarde van de villa en het park ter Beuken in Lokeren', in: Het verleden is alomtegenwoordig, red. Nico Van Campenhout, Stad Lokeren, 2009, p 35-69

⁷ Liebaut, H., 'De erfgoedwaarde van de villa en het park ter Beuken in Lokeren', in: Het verleden is alomtegenwoordig, red. Nico Van Campenhout, Stad Lokeren, 2009, p 35-69.

terrein aanwezig.⁸ Vanaf eind 1877-begin 1878 bewoonde de familie Schatsaert het domein permanent. Vanaf 1891 wordt het enkel gebruikt als buitenverblijf en vanaf 1899 staat het domein leeg.

Begin van de 20ste eeuw

- De meersgronden rondom de site worden droog gelegd en opgehoogd met zand.
- In 1914 geeft de zoon Georges Schaetsaert de opdracht aan de Gentse architect Prosper Alfred Buyck om een nieuwe villa te bouwen op het terrein.
- Door de uitbraak van de oorlog werd de woning niet afgebouwd. In 1920 werd de ruwbouw verkocht aan Virginie Cock. Haar echtgenoot Hubert Cock koopt ook de percelen aan de zijde van de Groendreef. Hierdoor wordt het domein uitgebreid tot aan de straat. Ze laten een park aanleggen met serpentinevijver. Hiervoor laten ze het grootste deel van de oorspronkelijke grachten rondom het oorspronkelijk terrein weghalen. Er wordt ook een afsluiting aan de straatkant aangebracht.⁹
- In 1928 kocht Anna Cogen (1891-1962) het domein ter Beuken

Tweede helft van de 20ste eeuw

- In 1970 werd de spoorwegberm verhoogd. Dit zorgde voor een visuele scheiding tussen de parkzone en de stationswijk.
- In 1976 kocht de stad Lokeren het domein van de jongste dochter (en erfgename) van Anna. Ze bood de villa met domein (2ha63ca groot), met afhangen en park, broeikassen en hooiland, boomgaard en twee conciërgewoningen te koop aan de stad. De stad Lokeren ondertekende de aankoopakte, na de toekenning van een rijkstoelage onder voorwaarde van bestemming van openbaar groene ruimte voor passieve recreatie.¹⁰
- De stad Lokeren eigent zich de naam toe van 'groenstad'.¹¹ Een stedelijke groenzone aan de linkeroever van de Durme wordt afgebakend. Tussen de Durmedijk en het domein 'ter Beuken' en eveneens palend aan het naastgelegen domein 'Villa Geurts' werden diverse percelen meersen aangekocht door de stad. Een openbaar park met vijver werd in 1994 officieel geopend, na ophoging van de terreinen met zand, afval en afbraakmaterialen.¹²
- Vanaf 1981 startte de openlucht tentoonstellingen van moderne kunst in het park ter Beuken.
- Op de topografische kaart van 1981 is te zien dat de vijver beperkt werd vergroot en dat het padennetwerk in het park werd uitgebreid en/of deels verhard. Op de zuidrand is de parking van het station aangelegd. De zone ten westen van de gebouwen werd bebost.

Begin van de 21ste eeuw

- Op de orthofoto van 2000-2003 is de nieuwbouw aan de villa nog niet aanwezig. In de noordwesthoek van het park is nog een loods en opslagplaats aanwezig.
- In 2012 werd aansluitend op de villa een nieuwbouw opgetrokken die fungeert als kunstacademie.
- In 2016 werd het park samen met de villa en de conciërgewoning als monument beschermd.

⁸ Bielen, E., 'Ter Beuken: het park en het brugje', in: De Souvereinen, 47ste jg., nr2, april-mei-juni 2016, p62

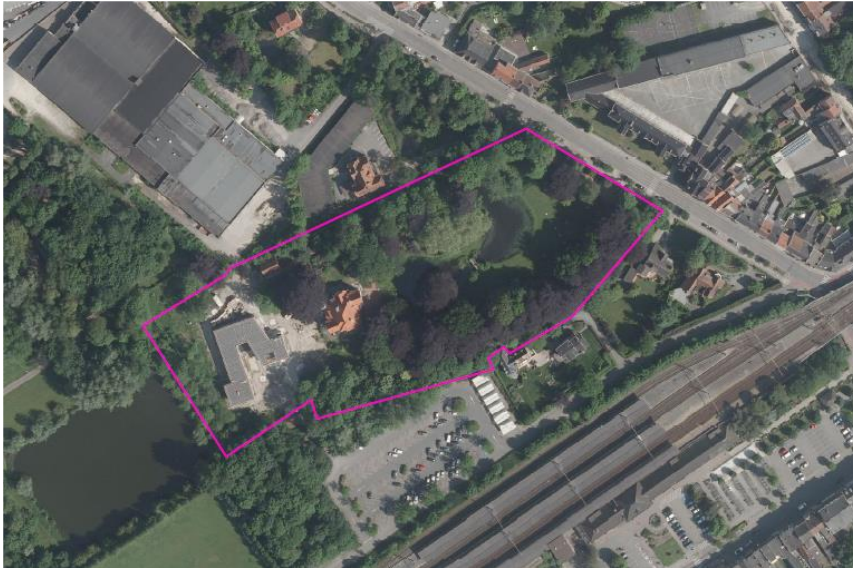
⁹ Bielen, E., 'Ter Beuken: het park en het brugje', in: De Souvereinen, 47ste jg., nr2, april-mei-juni 2016, p62

¹⁰ Van Branden, G., beschermingsvoorstel villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015

¹¹ Liebaut, H., 'De erfgoedwaarde van de villa en het park ter Beuken in Lokeren', in: Het verleden is alomtegenwoordig, red. Nico Van Campenhout, Stad Lokeren, 2009, p 35-69.

¹² Van Branden, G., beschermingsvoorstel villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015

Kaart 2/Situering van het studiegebied op orthofoto 2012 (Geopunt).

2.2.1.2 HISTORISCHE FLORA- EN PLANTENGEGEVENS

Het park werd in de tweede helft van de 19de eeuw (periode 1878-1880) aangelegd en bestaat uit een parkdomein in Engelse landschapsstijl. Het parkdomein vormt een samenhangend en goed bewaard historisch geheel met de villa en wordt gekenmerkt door een beukendreef tussen de Groendreef en de villa en dendrologisch waardevolle solitaire bomen.

2.2.2 HISTORISCHE ONTWIKKELING BOUWKUNDIG ERFGOED

VILLA TER BEUKEN

Typologie:

Het 'chateau' of villa is een ontwerp van de Gentse architect Prosper Alfred Buyck (1873-1938).

Stijl: De villa werd opgetrokken in een stijl die het meest aanleunt bij de art nouveau op het bouwlaagniveau van het souterrain en het gelijkvloers, maar met voornamelijk eclectische kenmerken op de tweede en derde bouwlaag die refereren naar de Anglo-Normandische cottagestijl.

Bouwgeschiedenis:

Over de bouw van de villa is het volgende bekend:

- Cesar Eduard Cruyt (1824-1896) bouwde op de site een huis.
- In 1875 kocht Léonce Schatsaert (1842-1913) de grond en het gebouw. Er is een historische foto uit 1905 bewaard gebleven van de zogenaamde 'chalet van mr. Schaetsaert' (afb 12).¹³
- In 1914 gaf Georges Schaetsaert (1871-1929) de opdracht tot het bouwen van een nieuwe villa aan de Groendreef te Lokeren. Architect Prosper Buyck stond in voor het ontwerp. Er is geen bouwaanvraag met bouwplan bekend. Op de achtergevel van de villa bevindt zich een witstenen cartouche met monogram. Het stelt de verstrengelde initialen GS (Georges Schaetsaert) voor tussen het bouwjaar 1914 (afb 13). Het uitbreken van WOI verhinderde de afwerking van de villa.¹⁴
- Na de oorlog in 1920 wordt de ruwbouw verkocht aan Virginie Cock. Samen met haar echtgenoot Hubert Cock stonden ze in voor de volledige binneninrichting van de villa. De Brusselse decorateur en binnenhuisarchitect G.F. Bage voerde de interieurwerken uit van 1920 tot 1921.

¹³ Stadsarchief Lokeren

¹⁴ Riebbels, G., 'Geschiedenis van het 'Hof ter Beuken'', in: De Souvereinen, 23, nr4, 1992, p 109-115

- In 1928 kocht de Lokerse fabrikante in de haarsnijderij Anna Cogen (1891-1962) het domein ter Beuken. Ze bewoonde het domein, samen met haar tweede man Joseph Van Doorselaere en haar drie kinderen, tot aan haar dood. Ze gaf ook de opdracht tot bouwen van een art deco brug over de vijver en een art deco toegangspoort. Er is een prentkaart bewaard gebleven van deze poort met achtergelegen villa (afb 18, 27 en 28).
Door haar sterke persoonlijkheid en excentrieke gedrag was ze een populaire en bijna legendarische figuur bij de Lokerse bevolking. In de hal van de villa liet ze een borstbeeld van haar maken door de Gentse beeldhouwer Verbanck. Hij kreeg ook de opdracht om een twee meter hoog bas-reliëf te maken voor de linker zijgevel van de villa. Het stelt de “Schone Kunsten” voor, uitgebeeld door een schaars geklede man en vrouw met een harp (afbeelding in bijlage 21 en 22 3B.2).
- Dochter Monique Van Doorselaere verkocht in 1976 de villa met domein aan de stad Lokeren.
- De stad liet de nodige aanpassingswerkzaamheden uitvoeren (brandtrap en herinrichting) om de villa vanaf 1977 in gebruik te nemen als Academie voor Muziek en Woord.
- In 1986 werden er grote herstellingswerken uitgevoerd aan de villa, met afbraak en vernieuwing van het sterk verweerde houtwerk (Oregon Pine) en het zinkwerk van de dakgoten. Het portaal dakje aan de rechter zijgevel werd vernieuwd. De rode leesteenpannen op de verschillende afdakjes werden waar nodig vervangen.
- In 1989 werd het dak hersteld. De dakoverkapping (Oregon Pine) en de dakbedekking (rode Boomse pannen) werd volledig vernieuwd naar origineel uitzicht. De pannen werden vervangen door nieuwe Boomse stormpannen.
- Een toevoeging uit de jaren '90 is de stalen brandtrap en de nooduitgang aan de achterzijde. Hiervoor was per verdieping een opening in de gesloten achtergevel noodzakelijk.
- In 2009-2010 werd het dak, het buitenschrijnwerk en de gevels werden gerenoveerd. Het dak met balklaag, dakbedekking en dakkapellen werd volledig vervangen. De rode Boomse pannen van het dak werden vernieuwd. De dakafvoeren en het lood- en zinkwerk werden hersteld. De buitengevels werden gerenoveerd en gereinigd met behoud van het oorspronkelijk totaalzicht. Het houten schrijnwerk op de verdiepingen werd hersteld, het enkel glas werd vervangen door dubbel glas.¹⁵ De renovatie werd uitgevoerd door architectenbureau Daens-Demuynck uit Lokeren. Er werden plannen opgemaakt van de plattegronden en de gevels. (zie afb 29)
- Onder toezicht van de Vlaamse bouwmeester werd er in 2008 een open oproep uitgeschreven voor de ‘Volledige studieopdracht voor het uitbreiden van de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord in Lokeren’. De stad Lokeren verkoos Plus Office Architects als laureaat. Van 2010 tot 2012 werd een nieuw ‘kunstenpaviljoen’ met theaterstudio, orkestzaal en repetitieruimten gebouwd achter de villa ter Beuken. Het kunstenpaviljoen en de monumentale villa werden eind 2012 met elkaar verbonden via een brede tunnelgang opgebouwd uit glasdallen. Deze tunnel raakt de villa in de achtergevel op het balkon terras van het wat hoger gelegen gelijkvloers. Hiervoor is een ruime opening aangebracht in de buitenmuur van de voormalige eetkamer.
- In 2012 voerde de stad Lokeren omgevingswerken uit rondom de nieuwbouw. Er werd een plan van opgemaakt. (zie afb 30).
- Tijdens de renovatiewerken tussen 2012-2014 werd de betegeling van de voetpaden en het grote terras vervangen
- In 2014 volgde de binnenrenovatie van de villa. De kelderruimte werd gerenoveerd. De muren en vloeren van de kelderruimten werden afgewerkt met een waterdichte afwerkingslaag in een grijze kleurstelling.
Er werden maatregelen genomen om de vochtproblemen op de bovenverdieping op te lossen. De goten werden hersteld of vervangen. De ruimten op de verdiepingen werden opnieuw geschilderd. De loggia werd gerestaureerd. De grote glasramen in de traphal en in de voormalige grote slaapkamer werden gerestaureerd en in glas gedubbeld door het glasmakersatelier Erwin Snijders.¹⁶

¹⁵ Van Branden, G., beschermingsvoorstel villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015

¹⁶ Van Branden, G., beschermingsvoorstel villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015

3. INVENTARISATIE

3.1 ALGEMENE BESCHRIJVING VAN DE RUIMTELIJKE CONTEXT

De villa ter Beuken met park en conciërgewoning is gelegen aan de Groendreef 8 te Lokeren. Het gebouw heeft sinds 1977 een bestemming gekregen als stedelijke Academie voor Muziek en Woord. De villa werd opgenomen in een project tot uitbreiding en modernisering van de academie in 2010-2012. Een nieuwbouw voor concerten en leslokalen werd opgericht op het achterliggend stuk grond. Het nieuwbouwgedeelte werd verbonden met de monumentale villa via een opvallende zwevende toegangsgang opgebouwd uit glasdallen. De villa is gelegen achter in het parkdomein en is door de ommuring weinig zichtbaar vanop de straat.

De villa ter Dennen of beter gekend villa Geurts met vijver, Groendreef 14 maakte eveneens deel uit van de stedelijke academie sinds 1991. De serpentinevijver loopt door naar dit naastgelegen perceel. Het stadsbestuur heeft de villa Geurts en de oude fabrieksgebouwen (spinnerij en weverij) te koop aangeboden. Momenteel wordt voor deze zone ten noorden van het park ter Beuken gewerkt aan een ontwerp voor residentieel wonen.

Het voormalige koetshuis, Groendreef 10, is in particulier bezit. Op de plaats van dit gebouw, halfweg op de linker-dreef, stond oorspronkelijk een ouder gebouw, dat dienstdeed als orangerie en koetshuis.

In de loop van de jaren '80 en '90 werd een parkuitbreiding gerealiseerd voor ontspanning en recreatie tussen de Durme en het park ter Beuken. Aan de achterzijde van het park te Beuken ligt momenteel een visvijver.

Ten zuiden van het park ter Beuken langs de spoorlijn zijn er plannen van de NMBS en Infrabel om een parkeertoren te bouwen aan de zijde van het station langs de Uebergdreef. Er wordt door de stad Lokeren gewerkt aan een mastervisie voor het hele parkgebied van het oorspronkelijke park ter Beuken tot de Durme.

3.1.1 PLANNEN BESTAANDE TOESTAND

ZIE BIJLAGE 3A.1: INPLANTINGSPLAN PARK TER BEUKEN

ZIE BIJLAGE 3A.2: GROND-, GEVELPLANNEN EN DOORSNEDE VILLA TER BEUKEN

3.1.2 FOTO'S BESTAANDE TOESTAND

ZIE BIJLAGE 3B.1: OVERZICHTSFOTO'S PARK MET PARKELEMENTEN

ZIE BIJLAGE 3B.2: VILLA TER BEUKEN EXTERIEUR & INTERIEUR

3.2 BESCHRIJVING ERFGOEDELEMENTEN

3.2.1 LANDSCHAPPELIJK ERFGOED: NATUURLIJKE ELEMENTEN

Historische uitzicht: (Zie bijlage 2)

Het park is in aanleg een Engelse landschapstuin die ontstond eind 19de – begin 20ste eeuw. Aparte boomgroepen en parkelementen op het achterste deel van het perceel gaan terug tot hun aanleg in de 19de eeuw. Er is geen origineel ontwerpplan van het park teruggevonden. De typische kenmerken van deze Engelse landschapsstijl zijn nog herkenbaar:

- Twee beukendreven (oorspronkelijk met 38 bomen) met een typische gebogen vorm leiden vanaf de ingang van het park naar de villa.
- De centrale toegangspoort
- De villa gelegen op een centrale plek in het park
- Zichtas vanaf de villa op het omliggende park > naar de toegangspoort.
- Tuinelementen: betonnen art-deco brug en betonnen bruggen met smeedijzeren afsluiting

- Tuinelement: de rotstun met "bron"
- Serpentinevijver die ontspringt als een kleine waterval, met omliggend grachtenstelsel.
- Ijskelder.
- Dendrologisch waardevolle solitaire bomen.
- Paden aangelegd in golvende lijnen.
- Een kleine sobere conciërgewoning (later toegevoegd – 1940).
- De afvoergracht.
- De vijvermuur aan imposante beuk.

Huidige uitzicht: (zie bijlage 3B.1)

Het uitzicht van het park is grotendeels behouden gebleven met de beukendreef, centrale toegangspoort, zichtas, De bouw van het Kunstencentrum grenzend aan de villa heeft natuurlijk een grote impact op de zone ten westen van de villa. Deze zone behoorde echter niet tot het oorspronkelijk park.

3.2.1.1 ABIOTISCH MILIEU

Bodem

Bodemkundig bestaat het volledige park uit vergraven gronden, dit door de aanleg van het park in de 19de eeuw.

Het park werd aangelegd op de rand van de Durmemeeers. Uit sonderingen (DOV) blijkt de bodem vooral zandig te zijn en niet kleiig te zijn zoals de bodems die in de meersen zijn gelegen. Door de aanleg van onder meer de vijver, de ijskelder, ... is er vermenging opgetreden van de bodems.

Reliëf

Het park is gelegen tussen de 4,5 à 4,9 m TAW. Hoger gelegen punten zijn de ijskelder (5,3 m). Het reliëf is ontstaan door de aanleg van de landschapstuin, waarbij de uitgegraven grond van de vijver gebruikt werd om kleine verhevenheden en glooiingen in het terrein aan te brengen.

Hydrografie

Het park ligt in mogelijk overstromingsgevoelig gebied (watertoets 2017, Geopunt).

De parkvijver wordt gevoed door grondwater en eventueel overtollig water in de vijver loopt af naar het grachtenstelsel in het park Ter Beuken (richting Durme). Sinds enige jaren is er de problematiek van een te lage waterstand in de vijver, te wijten aan verlaging van het grondwaterpeil in de omgeving.

Waterkwaliteit vijver en slib

In de vijver is er weinig slib aanwezig en ziet de waterkwaliteit er visueel goed uit.

De afvoergrachten die ten westen van de vijver naar het park Ter Beuken lopen zijn in belangrijke mate dichtgeslibd.

3.2.1.2 BIOTISCH MILIEU

BOMENBESTAND

Er zijn nog verschillende bomen aanwezig die dateren van de aanleg in de 19de eeuw. Zo zijn er enkele zware bruine beuken, platanen en paardenkastanjes aanwezig.

Aan de ingang staat een bruine beuk met een omtrek van 3,8 m, op de ijskelder stond (geveld in 2019) een bruine beuk met een omtrek van bijna 4 m, voor de villa staat een bruine beuk met een omtrek van 2,9 m. De dikste boom van het park is echter de bruine beuk die staat aan de vijverrand centraal in het park, deze boom heeft een omtrek van 5,3 m.

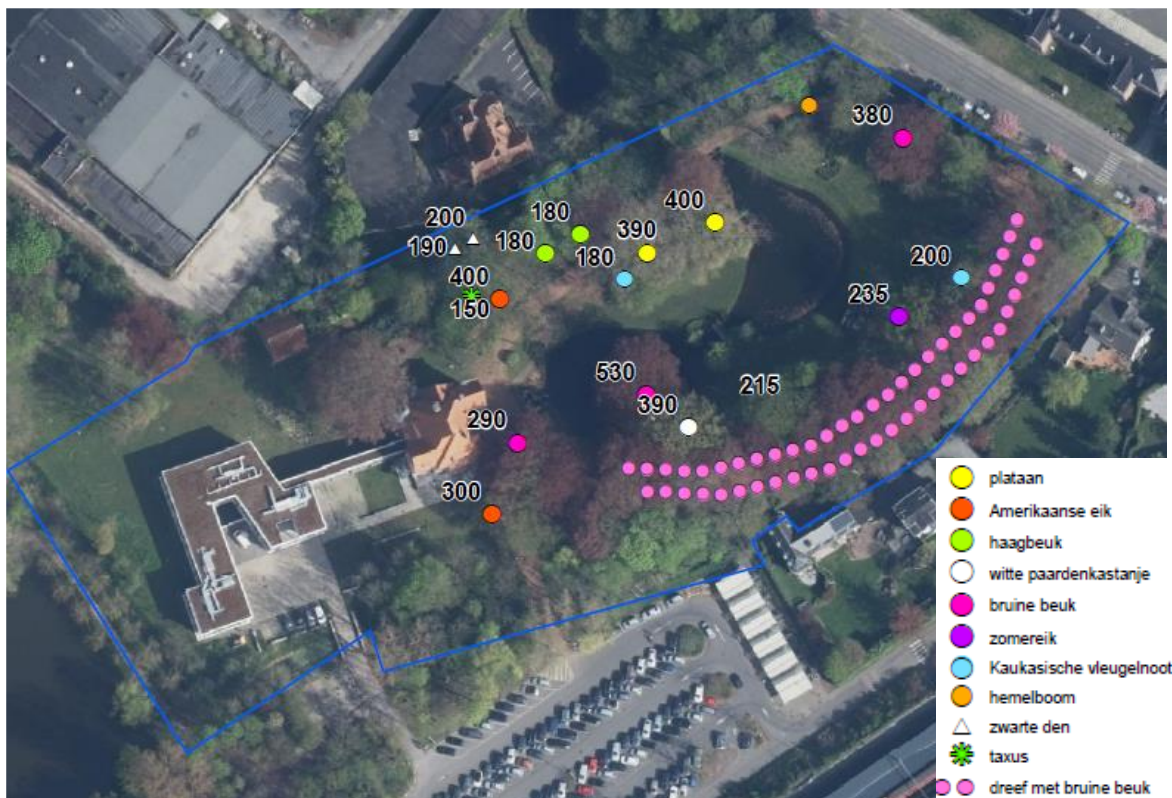
De dreef met ca. 34 (oorspronkelijk 38 bomen) bruine beuken die loopt van de ingang van het park tot aan de brug over een afwateringsgracht is recenter, de zwaarste bomen hebben een omtrek van ca. 2,1m. De dreef is vermoedelijk aangelegd tijdens het Interbellum of na WOII.

Aan de noordrand van de beukendreef staan twee dikke witte paardenkastanjes en nabij de dreef naar de villa staat een dik exemplaar met een grillige stam (omtrek 3,9 m).

Aan de noordzijde van de vijver staan aan beide zijden van een zijpad twee dikke platanen (omtrek van 4,0 m en 3,9 m). Aan de noordzijde van de vijver staat een dikke Amerikaanse eik met een omtrek van ca. 4,0 m, een andere zware Amerikaanse eik staat op de hoek van het pad naar de stationsparking en heeft een omtrek van 3,0 m.

Andere dikkere bomen die echter vermoedelijk na WOII zijn aangeplant, zijn een Kaukasische vleugelnoot (2,0 m) aan het begin van de beukendreef, 2 haagbeuken met omtrekken van 1,8 m ten noorden van de vijver, 2 zwarte dennen (1,90 m omtrek) in de noordrand, ...

De laatste jaren zijn er ook enkele monumentale of merkwaardige bomen verdwenen. Zo was de treures nabij de villa afgestorven en verwijderd. In 2019 werd de bruine beuk op de ijskelder gekapt omdat de boom volledig omringd was door reuzenzwam en aan het afsterven was.

Kaart met situering waardevolle bomen (en vermelding van de omtrek in cm).

In bijlage 3C is een lijst met aangetroffen bomen en struiken in het park.

Gazons – grasland

Er is ongeveer 0,5 ha grasland aanwezig binnen het park. Rond de vijver is een graslandstrook aanwezig met een breedte tot 20 m. Het grasland wordt intensief gemaaid (zonder afvoer maaisel) en is daardoor weinig bloemenrijk. Het abundant voorkomen van onder meer madeliefje en kleine klaver wijzen erop dat dit perceel grasland goede potentie heeft om te ontwikkelen tot een soortenrijk en bloemenrijk grasland mits een aangepast ecologisch maaibeheer.

De graslandzones ten noorden en ten westen van het Kunstencentrum zijn ruiger en zijn nog meer aangerijkt zodat ze minder potentie hebben om op korte termijn te ontwikkelen tot natuurrijker grasland. Ook deze graslanden worden intensief gemaaid zonder afvoer maaisel. Om ze te laten ontwikkelen tot soortenrijkere graslanden dient een ecologisch maaibeheer te worden gevoerd. In het grasland ten noorden van het Kunstencentrum is een wadi (ca. 15 x 6 m) met steile oevers gelegen.

PARK- EN BOSZONES / BOOMGROEPEN

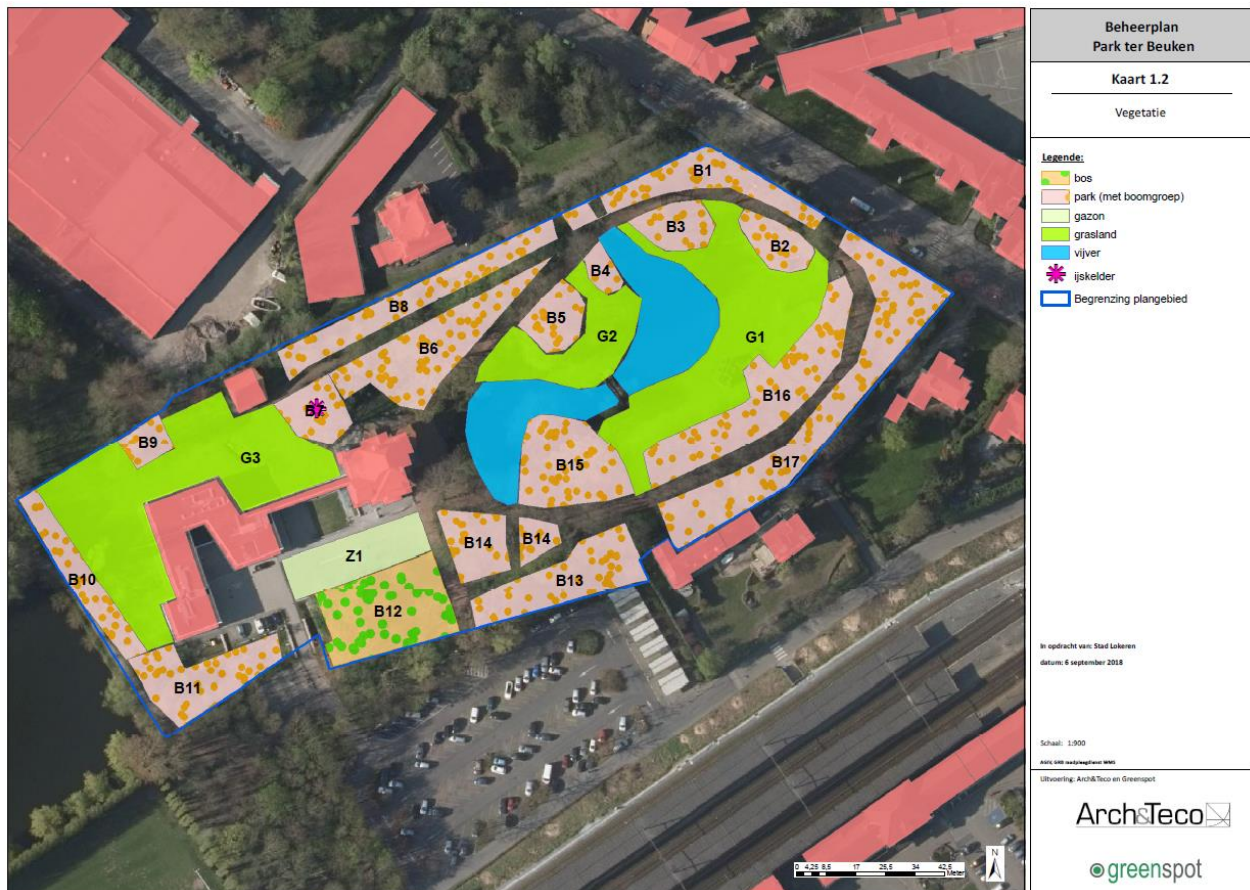
De boszones en parkzones met boomgroepen in het park zijn in 17 verschillende eenheden ingedeeld. Een bondige beschrijving met de belangrijkste kenmerken wordt in onderstaande tabel gegeven.

Code	Opp.	Beschrijving
B1	0,054 ha	Vooraf esdoorn in de boomlaag, naast enkele zomereiken, platan, een haagbeuk (omtrek 1,8 m), een afstervende es (omtrek ca. 1,8 m), een Hollandse linde (omtrek ca. 1 m) en een hemelboom. Tegen de parkmuur staat een reuzenlebensboom. In de struiklaag veel laurierkers, theeboomje en ook sneeuwbes, rhododendron, zuurbes (<i>Berberis species</i>), Japanse broodboom (<i>Aucuba japonica</i>), hulst, taxus, Portugese laurierkers, krentenboomje en hazelaar. Langs het pad staat een 2 m hoge taxushaag. Er is verjonging van esdoorn en meidoorn (beperkt) en is Ierse klimop dominant aanwezig in de kruidlaag. Hangende zegge is er opvallend aanwezig. Ook is tuinhibiscus (<i>Hibiscus syriacus</i>) aanwezig.
B2	0,022 ha	Een zware bruine beuk is dominant aanwezig. Aan de westrand staan enkele kleine geknotte esdoorns. In de struiklaag is er vooral sneeuwbes aanwezig, naast enkele laurierkersen. In de kruidlaag is

		adelaarsvaren dominant aanwezig.
B3	0,026 ha	Een kleine boszone met 2 esdoorns, een aftakelende es (ca. 2 m omtrek) en een jonge beuk. In de struiklaag is er witte kornoelje, liguster cv, krentenboompje, Chinees klokje (<i>Forsythia sp.</i>), sneeuwbal (<i>Viburnum tinus</i>), schoonvrucht (<i>Callicarpa sp.</i>) en hazelaar aanwezig. Aan de rand staan er siergrassen (<i>Miscanthus sinensis</i>) en is lerse klimop dominant in de kruidlaag.
B4	0,010 ha	Een erg kleine boszone met een dikke plataan en beuk. In de struiklaag is er bamboe (<i>Pseudosasa japonica</i>), opslag esdoorn, laurierkers en sneeuwbes aanwezig.
B5	0,025 ha	In deze zone staat een dikke plataan en twee kleinere esdoorns. Verder nog een Hollandse linde (omtrek ca. 1,2 m) en een jongere beuk. In de struiklaag veel sneeuwbes, laurierkers, Japanse broodboom, een rijtje taxus en een haagbeuk. In de kruidlaag is er beperkt klimop en bosandoorn aanwezig.
B6	0,078 ha	Zone met een zware Amerikaanse eik, een dikkere haagbeuk, een linde, twee beuken, een kleine es, een zomereik, opslag van Am. eik, een ligusterhaagje, vuurdoorn (<i>Pyracantha sp.</i>) en een oude taxus. De restanten van een oude doodsbeenderenboom staan in het aangrenzend gazon. In de struiklaag opslag van esdoorn, sneeuwbes en enkele laurierkersen.
B7	0,026 ha	De zone van de ijskelder. In de struiklaag vooral sneeuwbes en wat Amerikaanse vogelkers, rhododendron en Japanse broodboom. In de kruidlaag veel bramen en aan de westelijke rand is het schraler.
B8	0,060 ha	In deze zone langs de afsluiting staan er twee dikkere zwarte dennen. Verder enkele esdoorns, zomereik, linde en es. In de struiklaag opslag van esdoorn, Chinees klokje, liguster cv, rhododendron, Japanse broodboom, laurierkers, sneeuwbes en opslag van hemelboom. In de kruidlaag hangende zegge.
B9	0,014 ha	Een bomengroep met vooral ruwe berken (10-tal), naast een 7-tal essen, een jonge notelaar en een zomereik. Er is geen struiklaag aanwezig en de struiklaag is grazig.
B10	0,038 ha	In deze zone langs de gracht staan enkele witte elzen, treuressen, gewone es, een Italiaanse populier en opslag van wilgen. De kruidlaag is erg ruig met vooral brandnetel en langs de gracht komt onder meer oeverzegge en grote kattenstaart voor.
B11	0,055 ha	Een jonge parkzone die zich spontaan heeft ontwikkeld. Er is vooral esdoorn (tot omtrek met 1 m) aanwezig, naast jonge essen en een Hollandse linde. In de randzone staan er enkele pruimen (<i>Prunus species</i>), een sierkers (wellicht <i>Prunus subhirtella 'Autumnalis'</i>) en enkele perenbomen. In de struiklaag opslag van gladde iep, Spaanse aak, eenstijlige meidoorn en liguster. In de kruidlaag zijn naast ruigtekruiden klimop, robertskruid, look-zonder-look, ... aanwezig. Langs de gracht staat er gele lis.
B12	0,083 ha	Een grotendeels spontaan ontwikkelde boszone met veel esdoorn, enkele populieren, schietwilg, zomereik, paardenkastanje en es. In de struiklaag veel sneeuwbes, hazelaar, meidoorn, liguster en opslag van Noorse esdoorn. In de kruidlaag bramen, klimop, zevenblad, ...
B13	0,063 ha	Zone vergelijkbaar met B12, dus met veel esdoorn en opslag van es, enkele schietwilgen. In de struiklaag opnieuw veel sneeuwbes, bamboe (<i>Pseudosasa japonica</i>) en natuurlijke verjonging van meidoorn en esdoorn. De kruidlaag is weinig ontwikkeld met beperkt klimop.
B14	0,042 ha	Een zone met een zware Am. eik, naast enkele beuken en esdoorn. In de struiklaag oa. taxus en rhododendron, naast sneeuwbes, laurierkers en Japanse broodboom. In de kruidlaag wat aalbes.
B15	0,067 ha	Deze zone wordt nagenoeg volledig gedomineerd door de zeer dikke bruine beuk. Langs het pad staat er wat taxus.
B16	0,099 ha	In deze smallere strook staan er verschillende dikke bomen (witte paardenkastanje, zomereik, tamme kastanje, 2 Kaukasische vleugelnoten en opslag). In de struiklaag is er veel sneeuwbes aanwezig, naast rhododendron, Japanse broodboom, hulst, theeboompje, Amerikaanse vogelkers en een Japanse sierkers.
B17	0,131 ha	Zone met beuk, zomereik, esdoorn, linde, esdoorn, acacia, es en haagbeuk. In de struiklaag laurierkers, rhododendron, sneeuwbes, Japanse broodboom, taxus, hazelaar, hulst bruidsbloem (<i>Deutzia gracilis</i>) en verjonging van es. In de kruidlaag weinig soorten, wat klimop.

Kaart met situering van de eenheden grasland, park met boomgroepen, bos,

FLORA

Oud-bosplanten

Meer gesloten boszones binnen het park zijn maar ontstaan in de tweede helft van de 19de eeuw en is het bos dus nog relatief jong. De aanwezigheid van oud-bosplanten is beperkt tot de aanwezigheid van gewone salomonszegel verspreidt in de boszones en adelaarsvaren aan de toegang Groendreef.

Water- en oevervegetaties

Rond de vijver is er op de oever riet aanwezig. Deze rietzone wordt in het najaar afgemaaid. Door de lage waterstand en het maaien kan er zich maar beperkt een oevervegetatie (wolfspoot, gele lis, moerasandoorn, penningkruid, ...) langs de parkvijver ontwikkelen. Langs de twee zijgrachten is er beperkt gele lis aanwezig.

Rotstuin

De rotstuin aan de westrand van de vijver is deels verwilderd maar zijn er nog volgende tuinsoorten aanwezig (gegevens Flamand Geert, september 2019): hortensia's (*Hydrangea macrophylla* cv), sneeuwballen cv (*Viburnum x burkwoodii* en *Viburnum bodnantense*), toverhazelaar (*Hamamelis* sp.), gevleugelde kardinaalsmuts (*Euonymus alatus*), schijnels (*Clethra alnifolia*), moerasanemoon (*Houttunya cordata*), schijnaardbei, goudaardbei (*Waldsteinia geoides*?), ooievaarsbek cv (*Geranium cantabrigiense*).

FAUNA

Zoogdieren

Het park is vooral belangrijk voor vleermuizen. In de niet toegankelijke ijskelder komen jaarlijks enkele (5-tal dieren) baardvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen overwinteren (jaarlijkse telling door Vleermuizenwerkgroep Oost-Vlaanderen). Er werd geen zomeronderzoek verricht in het park maar gezien de aanwezigheid van heel wat oudere bomen en de nabijheid van een vijver en bosrijke zone heeft het park een hoge potentie om een zomerkolonie van bijvoorbeeld baardvleermuis of gewone grootoorvleermuis te herbergen.

Vogels

In kader van het GNOP werd in 1994 een broedvogelinventarisatie uitgevoerd in het park. Er werden 12 algemenere soorten broedvogels als waterhoen (1 kp.), merel (2 kp.), tjiftjaf (3 kp.), vink (1 kp.), koolmees (3 kp.), pimpelmees (2 kp.), staartmees (1 kp.), winterkoning (1 kp.), roodborst (2 kp.), spreeuw (2 kp.), groene specht (1 kp.) en spotvogel (1 kp.). Het merendeel van de soorten zijn momenteel nog aanwezig als broedvogel en zijn er onder van vink en winterkoning meer broedkoppels aanwezig (op basis van beperkte inventarisatie in mei 2018). Soorten die niet meer in het park broeden zijn staartmees en spotvogel. Dit vermoedelijk omdat de jonge bosaanplanten ondertussen al geëvolueerd zijn naar gesloten bos en ook omdat spotvogel achteruit is gegaan als broedvogel. Nieuwe broedvogels zijn oa. houtduif, Turkse tortel, zanglijster en grote bonte specht. Het behoud van de oude bomen is belangrijk voor de holenbroeders.

Amfibieën

In de parkvijver planten zich bruine kikker en gewone pad voort. Het eventueel voorkomen van salamanders is niet onderzocht.

Vlinders

Algemene soorten als bont zandoogje, klein koolwitje, dagpauwoog, atalanta, boomblauwtje, ... komen voor in het park. Door het gazonbeheer en de strakke overgangen naar bos zijn er maar weinig graslandsoorten aanwezig.

3.2.2 LANDSCHAPPELIJK ERFGOED: PARKCONSTRUCTIES

Zie bijlage 3B.1

3.2.2.1 INGANGSPOORT

- Ligging: toegang bij de Groendreef. Het historische uitzicht is gelijk aan het huidige uitzicht dat beschreven wordt bij de inventarisatie.
- Bouwgeschiedenis:
 - De Gentse architect en stedenbouwkundige Geo Bontinck ontwierp volgens een bouwplan van 1929 een fraai uitgewerkt smeedijzeren hekken in art decostijl aan de straatzijde.¹⁷
 - Van het ontwerp dat Geo Bontinck voor Anna Cogen maakte bezit het Lokerse stadsarchief een blauwdruk (zie bijlage 2, afb. 23) : Entrée Monumentale pour le Chateau de Mme Jacobs.¹⁸
 - Er is in het stadsarchief een niet gedateerde prentkaart bewaard gebleven van deze toegangspoort. Op de achtergrond is ook de villa en het nieuwe brugje te zien. Het uitzicht van de poort op de prentkaart komt in grote lijnen overeen met het ontwerpplan van Bontinck. (zie bijlage 2, afb. 22)
 - Deze art deco toegangspoort is verloren gegaan. Vermoedelijk is deze poort beschadigd tijdens de bombardementen van de eerste oorlogsdagen in mei 1940.

¹⁷ ID 13825 Villa ter Beuken met park en conciërgewoning

¹⁸ SAL, MAL 620/7

- De huidige straatafsluiting, met poort en hoge doorlopende parkmuur, werd gerealiseerd naar een ontwerp van 1942 door de Lokerse architect Fernand De Bruyn. De bouwaanvraag is van 5 juni 1941.¹⁹ (zie bijlage 2, afb. 24, 25 en 26)
 - De Bruyn heeft de toegang voorzien van een dak in cottage-stijl.
 - De poort is een onderdeel van het park en werd mee beschermd als monument in 2016
- Datering: De huidige inkompartij is uitgevoerd volgens het ontwerp van architect Fernand De Bruyn van dd. 1941 is een vervanging/aanpassing van een eerdere inkompartij ontworpen door Geo Bontick dd. 1929. Deze eerdere versie van de inkompoort in art-decostijl had een grote(re) architectuur-historische waarde en indien nog aanwezig zou deze in relatie tot bijvoorbeeld het art-deco brugelement in het park, van dezelfde ontwerper, een grote ensemblewaarde hebben. De huidige inkompartij, waarin weliswaar elementen van de vorige poort werden geïntegreerd (o.a. hoofdstijlen en hekwerk), heeft een in verhouding hiertoe minder erfgoedwaarde.
- Structuur en bouwelementen:
Een driedelige poort in cottage-stijl op geblokte zuilen onder een houten tentdak van rode leipannen, op de nokpannen staat een smeedijzeren windroos, de houten steunpalen van het dak lopen tot beneden door in de geblokte zuilen, sierlijk hekwerk, grote poort uit twee delen met twee zijpoorten, open houtwerk constructie aan de onderzijde van het dak
De poort zit vervat tussen twee terugwijkende gebogen baksteenmuren op een blauwe hardstenen plint met deksteen, voorzien van twee openingen met siersmeedwerk in art-decostijl, met aan de linkerzijde de brievenbus
- Bewaartoestand:
 - De gebogen baksteenmuren vertonen scheurvorming, de voegen zijn plaatselijk uitgespoeld
 - Mosvorming op het dak en klimopgroei rondom de poort
 - De grote opengaande delen van het centrale hekwerk hangen af in de hingsels
 - Houtaantasting aan de onderzijde van de houten steunpalen
 - De afwerklaag van het hout heeft onderhoud nodig
 De smeedijzeren windroos vertoont roestvorming

3.2.2.2 PARKMUREN

1. Parkmuren langs de Groendreef

- Datering: samen met het ontwerp van de inkompartij werden ook de muren langs de Groendreef ontworpen door architect Fernand De Bruyn in 1941.
- Structuur en bouwelementen: 47m lange afsluitmuur tussen blauwe hardstenen geblokte kolommen, opgebouwd op een sokkel van blauwe hardsteen met brede breukstenen vlakken vervat in baksteenmetselwerk, afgewerkt met dekstenen, telkens licht alternerend hoogteverschil
- Bewaartoestand:
 - Begroeiing op de dekstenen en het parament
 - Voornamelijk aan de binnenzijde van de parkmuren, uitgespoelde baksteenvoegen aan de onderzijde van de muur

2. Andere parkmuren en afsluitingen

- Structuur en bouwelementen: eenvoudige bakstenen muren met deksteen, deels draadafsluitingen.
Bewaartoestand: redelijk

3.2.2.3 CONCIERGEWONING

- Ligging: in de uiterste westhoek van het terrein. De zogenaamde conciërgewoning is gelegen achter de villa langs de noordwestelijke zijde van het park. De woning staat leeg en is verwaarloosd.
Nota: Het gaat hier niet over de zogenaamde orangerie of koetshuis aan de zijde van het station
- Bouwgeschiedenis:²⁰
 - De woning is gebouwd in 1940 naar een ontwerp van de Lokerse architect Fernand De Bruyn.²¹
 - In 1980 zou de binnen structuur van de villa totaal gewijzigd zijn.

¹⁹ ID 13825 Villa ter Beuken met park en conciërgewoning

²⁰ Van Branden, G., beschermingsvoorstel villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015

²¹ Bielen, E., 'Ter Beuken: het park en het brugje', in: De Souvereinen, 47ste jg., nr2, april-mei-juni 2016, p57

- De woning staat leeg sinds de start van de nieuwbouwwerken aan de academie.
- Sinds 2013 zijn de vensters en de toegangsdeuren verwijderd en dicht gemetst ten gevolge van voortdurend vandalisme.
- De woning is een onderdeel van het park en werd mee beschermd als monument in 2016.
- Huidig uitzicht: De conciërgewoning is een in baksteen opgetrokken vrijstaand gebouw in een eenvoudige interbellum-architectuurstijl. Dit is een representatieve stijl voor de jaren 1940 en 1950. Het is een rode baksteenbouw gekenmerkt door een uitzwenkend laag bouwvolume onder een steil zadeldak gedekt met rode keramische pannen, eertijds voorzien door een brede klimmende dakkapel. De eenlaagse voorgevel is ingedeeld in een centrale rondboogvormige deur gevat in een geprofileerde bakstenen omlijsting en met aan weerszijden een vierkantig venster. De linkerzijgevel telt twee bouwlagen onder een steile topgevel. De puntgevel bevat twee smalle bovenvensters. Het gelijkvloers van de zijgevel is ingedeeld in twee partijen. De linkerpartij bevat een breed rechthoekig venster. De vooruitspringende rechterpartij wordt gedekt door een smalle luifel in steen die een rechthoekige deurportiek en een smal bovenvenster overspant. De plint en de omlijsting van de voordeur zijn in een donkere baksteen uitgevoerd terwijl de gevel in rode baksteen. De vensters waren eertijds beluikt. Bewaartoestand: De ruwbouw verkeert in goede staat. De openingen op het gelijkvloers zijn dichtgemetseld met snelbouwsteen. Door de jarenlange leegstand en vandalisme is het schrijnwerk en het interieur erg verkommerd. Van de originele interieurafwerking is weinig overgebleven gezien de intense aanpassingen ivm het gebruik als leslokalen en sanitair.

3.2.2.4 ART DECO BRUG

- Ligging: middenin de serpentinevijver, onderdeel van het Engels landschapspark, op de kruising van belangrijke zichtlijnen die het park doorsnijden onder andere op de lijn tussen de ingang aan de Groendreef en de villa. : (zie bijlage 2, afb. 27 en 28)
- Bouwgeschiedenis: de brug is ontworpen door de bekende Gentse interbellum architect Geo Bontinck in 1929 voor het echtpaar Van Doorselaere-Cogen.²²
 - Samen met de brug heeft Geo Bontinck ook een toegang ontworpen. Dit is op te maken uit de projectlijst van het architectenbureau. Het werk staat erin vermeld als: Monumentale ingang en brug kasteel "Ter Beuken".
 - De brug is een onderdeel van het park en werd mee beschermd als monument in 2016.
- Opbouw: De brug in een zakelijke art-deco stijl is betreedbaar via een vijftredig en anderzijds viertredig stenen steektrapje aan de zijkanten. Het loopvlak van de brug is opgebouwd uit een betonnen gewapende plaat die zorgt voor de overspanning tussen twee betonnen zijstukken, en is afgewerkt met een lage betonnen afsluiting. De brugvloer is afgewerkt met gekleurde mozaïeksteentjes in een geometrisch patroon van brede banden in geel, oranje, rood, blauw en wit, en tweemaal onderbroken door een cirkelvormig patroon in rood en blauw. Aan de zijkanten van de steektrapjes bevinden zich halfronde bloembakken die opgebouwd zijn uit breuksteen.
- Bewaartoestand:
 - De stenen/betonnen brug vertoont ernstige tekenen van verval en heeft nood aan een dringende restauratie:
 - Aan de onderzijde van de betonnen overbrugging is het roestige wapeningsnet zichtbaar. Het beton van de dragende plaat is onderhevig aan betonrot en is zeer intensief te herstellen.
 - De mozaïekvloer is sterk beschadigd en niet meer volledig. Omdat grote delen van het mozaïek verdwenen zijn is de tekening niet meer leesbaar. Het globale plan is wel duidelijk door de logica in de opbouw. De grotendeels verdwenen cirkels aan de westkant zijn te reconstrueren naar analogie met de cirkels aan de andere kant. Er is een reconstructietekening van het loopvlak van de brug gemaakt door Leontien Bielen.
 - De brug is overgroeid door klimop. Door waterinfiltratie groeien er mossen en varens op de vochtige locaties. Omwille van de lage horizontale opbouw van de brug en ook vanwege de zichtlijnen in het park mag er naast de trappen van het brugje geen weelderige beplanting staan zoals dat nu het geval is. De begroeiing en struiken rondom en op de brug tasten de brugconstructie aan.

3.2.2.5 DUIKER PARKVIJVER

- Ligging: aan de noordelijke rand van de serpentinevijver, via de duiker loopt de vijver door naar het naastgelegen perceel – het perceel van Villa Geurts
- Datering: begin 20ste eeuw.

²² Bielen, E., 'Ter Beuken: het park en het brugje', in: De Souvereinen, 47ste jg., nr2, april-mei-juni 2016, p58

- Structuur en bouwelementen: betonnen draagconstructie
- Bewaartoestand:
 - De duiker is totaal overgroeid door klimop en andere planten
 - Aan de zijkant ontbreekt het hekwerk, er zijn tijdelijke dranghekken geplaatst
 De brug is in slechte staat, er liggen brokstukken onder de brug

3.2.2.6 VIJVERMUUR

- Ligging: aan de zuidzijde van de vijver loopt de muur rond de lichte ophoging waar de imposante bruine beuk staat.
- Datering: begin 20ste eeuw
- Structuur en bouwelementen: de vervallen muur bestaat uit gestapelde natuurstenen, waarvan er een groot deel in de vijver zelf liggen. De muur is maximaal 1 meter hoog en loopt over ca. 40 m rond het schiereilandje waar de imposante bruine beuk staat.
- Bewaartoestand: over grote delen is de muur vervallen, enkel aan de zijde van de brug is de muur meer intact.

3.2.2.7 VLAKKE BRUG MET GIETIJZEREN BALUSTRADE, BRUGGEN NR 5 EN 6

- Ligging: aan de noordelijke rand van de serpentinevijver/van het terrein
- Datering: begin 20ste eeuw.
- Structuur en bouwelementen: betonnen dragen plaat met smeedwerk balustrades aan beide zijden van de brug. Over brug 5, die iets breder is, loopt het grintpad uit het park gewoon door terwijl het loopvlak van brug 6, een wat smallere brug, is uitgevoerd in hardhouten geribbelde planken.
- Bewaartoestand:
 - Het beton van de overspannende platen vertoont schade van betonrot: afbrokkelende delen, bloot liggende wapeningsstaven.
 - Smeedijzeren balustrades zijn plaatselijk wat ingeroest, vooral aan de verankeringen van de voetsteunen. Het schilderwerk is voorlopig in redelijke staat.

3.2.2.8 BORSTWERING MET ROTSTUIN

- Ligging: aan de voorzijde van de villa
- Datering: hoort bij het ontwerp van de villa dd. 1914.
- Structuur en bouwelementen: Het betreft een blauwe hardstenen boordafsluiting tussen hardstenen geblokte zuiltjes. De gebogen sokkel en dekstenen van de afsluiting is uitgevoerd in blauwe hardsteen en tussenin opgevuld met baksteen en balustrades in Euvillesteen. Daarnaast ligt een rotstuijn met een klein geïntegreerd waterpartijtje.
- Bewaartoestand:
 - Het voegwerk tussen de natuursteen blokken is verweerd en weggefallen.
 - De rotstuijn is wat overgroeid.

3.2.2.9 IJSKELDER

- Ligging: aan de rechterzijde van de villa ingewerkt in een aarden heuveltje, met daarboven een imposante bruine beuk. De ijskelder wordt sinds 1996 beheerd als overwinterplaats voor vleermuizen²³
- Datering: begin 20^e eeuw
- Structuur en bouwelementen: dikke bakstenen muren
- Bewaartoestand: metselwerk licht beschadigd door vocht/vorst

3.2.2.10 WATERPARTIJE

Parkvijver (ca 1920, aanleg Engels landschapspark): De parkvijver is aangelegd als een kronkelige serpentinevijver.

Afvoergracht (ca 1841): De gracht aan zuidelijke zijde van het park.

²³ Van Branden, G., beschermingsvoorstel villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015

3.2.2.11 KOETSHUIS & VILLA GEURTS

Het koetshuis maakt geen deel meer uit van het stadspark en is daarom niet opgenomen in het beheersplan. Ook villa Geurts ligt buiten de terreinen van Park ter Beuken en wordt niet behandeld.

3.2.3 INFRASTRUCTUUR

Het park vervult een belangrijke socio-recreatieve functie, zowel voor actieve als passieve recreatie. Naast de wandelmogelijkheden, van rustig wandelen tot verpozen of actieve sportbeoefening, is het park een rustplek in de stad.

- Verlichtingspalen: langs de twee halfverharde paden die vanuit de Groendreef naar de villa lopen staan enkele lage verlichtingspalen. Op de villa staan verlichtingsspoten en nabij de toegangspoort staat een bewakingscamera.
- Zitbanken: langs het pad van en naar de villa staan er twee zitbanken
- Wandelpaden: er loopt een wandelpad in bruine keizel van en naar de toegangspoort aan de Groendreef naar de villa. Naar de conciërgewoning loopt een halfverhard pad. Er zijn twee toegangen naar de stationsparking en een doorgang aan de noordzijde naar de voormalige werkhuisen.

De historische parkomgeving wordt ook door de plaatselijke jeugd gebruikt als afspreekplaats, e.d.

3.2.4 BOUWKUNDIG ERFGOED: VILLA TER BEUKEN

Zie bijlage 3B.2

3.2.4.1 EXTERIEUR - ALGEMEEN

De gevels zijn algemeen gekenmerkt door het decoratief aanwenden van geschilderd imitatievakwerk in puntgevels, met erkers of een loggia in de tweede bouwlaag. De pittoreske opbouw, vormgeving en volumewerking van de villa wordt verkregen door het spel van composiete daken en topgevels, verspringende en risalietvormende traveeën, verhoogde dakkapellen met afwisselend één, twee of drie vensters, en het typisch zeshoekige houten lantaarntorentje op de zuidoostgevel.

De villa vertoont een bijna vierkante plattegrond en telt per gevelzijde drie ongelijke traveeën. De villa bestaat uit twee bouwlagen bovenop een hoge onderbouw met souterrain en afgedekt met een derde bouwlaag onder een schilddak. Alle gevels starten vanop een hoge plint van blauwe hardsteen die deels versierd is met constructieve breuksteen. Deze plint wordt onderbroken door muuropeningen voor de kelderramen en -deuren van het souterrain. Deze zijn voorzien van traliwerk. De eerste bouwlaag en deels ook de tweede bouwlaag van elke gevel is opgetrokken in een staand metselwerkverband (afwisselend een laag kop en een laag strek) van geelkleurige geglazuurde baksteen. Elke gevel wordt geritmeerd door sterk uitspringende risalieten, die verticaal uitgewerkt worden met diverse composities van erkers, een of meerdelige kozijnen, imitatievakwerk op klossen, of overdekte terrassen op de verdiepingen. Zowel de voorgevel als de achtergevel heeft een opvallende vooruitspringende puntgevel onder een zadeldak met geschilderd imitatievakwerk op de tweede bouwlaag.

Het buitenschrijnwerk is uitgevoerd in hout. De gevels vertonen decoratieve afwerkingen van natuursteen (Euvillesteen) voor plinten, vensteromlijstingen en gesculpteerde friezen. Alle dorpels, neuten en ontlastingsbogen zijn versierd met een in steen gegraveerd klein geometrisch motief.

Het schilddak is bedekt met Boomse pannen. De kleine afdakjes bij de erkers of uitbouwen van de eerste bouwlaag zijn bedekt met rode leisteenpannen.

DE VOORGEVEL

De voorgevel telt drie ongelijke traveeën. Het accent ligt op de middentravee met toegangsportiek onder een portaaldakje gedragen door twee Dorische zuilen. Daarbovenop staat een breed glas-in-lood venster van de afgesloten loggia op de tweede verdieping. De raamvlakken zijn opgevuld met ruitjes glas-in-lood. Ook in het bovenlicht zit een gekleurd glas-in-loodvenster.

De linker travee wordt gekenmerkt door een erker onder een gebogen dakje van rode leien. De erker wordt bekroond door een borstwering van fijn geometrisch smeedwerk. Op de tweede bouwlaag zit een kruiskozijn dat uitgaat op het terras dat tevens de bovenzijde van de erker vormt.

De rechter zijtravee wordt geaccentueerd door een sterk vooruitspringende puntgevel onder een zadeldak. De top van de tweede bouwlaag wordt gevormd door geschilderd imitatievakwerk. Op het gelijkvloers zit een groot raam, op de tweede verdieping zit een kruiskozijn, deels decoratief omgeven door imitatievakwerk. In de topgevel zit een klein tweelicht omgeven door houten vakwerk en luiken.

DE NOORDELIJKE (OF RECHTER) ZIJGEVEL

De breed uitgewerkte en verspringende middentravee onder een deels uitkragende topgevel vormt het belangrijkste element van de gevel. De travee is verticaal opgebouwd en start onderaan met vier verdiepte keldervensters in de blauwe hardstenen plint. Hier zijn de ondergrondse dienstvertrekken zichtbaar vanaf het maaiveld door een voorliggend gesloten benedenteras dat omsloten is door een smeedijzeren hekwerk. Op de eerste bouwlaag staan vier hoge ramen op de breukstenen plint. Al deze ramen zijn voorzien van traliewerk. Op de tweede bouwlaag zit een erkervormig drielicht gescheiden door houten zuiltjes onder een latei met frontonmotief. De stenen latei is versierd met een tandlijst.

De linker zijtravee is een brede blinde travee zonder muuropeningen op de verdieping.

De rechter zijtravee is voorzien van een portiekje voor de dienstingang, naast een groot drielicht tussen stenen posten dat over de brede van de travee wordt afgedekt door een lessenaarsdakje.

Aan de rechterzijde wordt de gevel afgesloten door een vierkantige torenvormige travee die een sierlijke hoekafwerking vormt tussen deze zijgevel en de achtergevel. De eerste en tweede bouwlaag van de torenvormige travee wordt doorbroken door een kloosterkozijn.

DE ZUIDELIJKE (OF LINKER) ZIJGEVEL

Deze gevel vertoont een sterk symmetrische opbouw van twee bouwlagen rondom een uitgewerkte erker over de twee verdiepingen. Naast deze symmetrische middenpartij bevindt zich een terugspringende linker zijtravee.

De onderbouw van deze gevel sluit aan op een hoog bordes dat een terras vormt en omzoomd is door een blauwe hardstenen boordafsluiting. De gevel start op de omlopende blauwe hardstenen plint. Op maaiveldhoogte zijn hierin de keldervensters verwerkt.

De middenpartij is uitgewerkt als een breed, uitgewerkt risaliet van twee traveeën, rechts opgebouwd uit twee boven elkaar uitgewerkte erkers, waarvan de onderste bekroond is door een golvend lessenaarsdakje van kleine rode leipannen. Centraal op de begane grond van de erker is een natuurstenen bas-reliëf verwerkt met de uitbeelding van het thema 'Schone Kunsten', naar ontwerp van de Gentse beeldhouwer Verbanck. Het bas-reliëf toont de voorstelling van een licht gedrapeerde man en vrouw uit die samen een harp (lier) vasthouden. De bovenste erker is geopend met een drielicht, ingevuld met een glasraam met drieledige bovenlichten. Het geheel vormt een manshoog bijzonder fraai glasraam van de vroegere slaapkamer op de eerste verdieping. De linker- en rechterzijde van deze middenpartij zijn opengewerkt op de eerste bouwlaag door een breed venster met vijf-ledige roedeverdeling en op de bovenverdieping door een kruiskozijn, dat ingewerkt is in de gevelafwerking van geschilderd imitatievakwerk op kleine klossen.

De terugspringende linkertravee van de zijgevel is voorzien van een vierdelige houten, beglaasde terrasdeur, waarvan 2 vleugels openslaand en voorzien van kleine roedeverdeling. Het bovenste licht wordt versierd door een rondbogig uitgesneden houtwerk van twee geometrische lelies. Een rondbogige steektrap van vier hardstenen bordestreden leidt naar de terrasdeur. Op de tweede verdieping zit een kruiskozijn ingewerkt tussen grijsgeschilderd imitatievakwerk.

DE ACHTERGEVEL

Deze gevel wordt links gemarkeerd door een vierkante, torenvormige travee, bekroond door een zeskantig, in lantaarnvorm opengewerkt daktorentje met smeedijzeren windvaan. De eerste en tweede bouwlaag zijn doorbroken door een kruiskozijn.

De hoofdtravee van de achtergevel is een licht achteruitspringend middengedeelte met een open portiek met terras op het niveau van het souterrain, en een inpandig balkon op de eerste en tweede bouwlaag, verdeeld in twee delen. Het balkon wordt telkens afgesloten met een lage balustrade. De functionele maar ook decoratieve loggia wordt op de beide verdiepingen afgeboord door een borstwering van houten stijlen in geometrische vormgeving, en bovenaan door balken met daar boven geometrisch samengesteld houtwerk in rechte stijlen en ovals.

De omlopende plint van blauwe hardsteen wordt ter plekke van het terras onderbroken. Hardstenen treden geven uit op een beneden terras dat onder het maaiveld gelegen is. Deze open portiek, van twee traveeën breed, wordt afgesloten door zuiltjes die een blauwe hardstenen balk dragen. Sinds 2012 vertrekt een brede tunnelgang opgebouwd uit glasdallen vanaf het inpandige balkon, op de eerste bouwlaag.

De rechtertravee van de achtergevel was oorspronkelijk blind en eindigt in een topgevel met overkraging van imitatievakwerk. Sinds 1990 is een brandladdertoren in aluminium verbonden met de tweede en derde bouwlaag, waarbij telkens een branddeur in de blinde muur werd uitgewerkt.

3.2.4.3 BEKNOPT SCHADEBEELD EXTERIEUR VILLA TER BEUKEN

De villa bevindt zich in goede bouw fysische toestand gezien de vrij recente restauratie van gevels, daken en interieur. Desondanks zijn een aantal kleine mankementen te melden:

Dak:

De loden bekleding aan de onderzijde van de dakkapellen is niet voldoende ondersteund. Hierdoor is een gootje ontstaan waarin het water blijft staan.

Aan de noordwestelijke noordboom van het dak is de gegolfde aluminium afdekking van onder de nokpannen losgekomen. Hier is een openstaande ruimte tussen de dakpannen en de noordboompannen.

Plaatselijk zijn er gebroken pannen.

Goot:

Plaatselijke is de dakoversteek ingerot. In de noordelijke zijgevel, ter plaatse van de oosthoek van de uitkragende puntgevel, zijn een deel van de rotte planken weggevalen. Op enkele plaatsen begint het schilderwerk van de goot af te bladeren.

De regenwaterafvoer van het kleine afdakje boven de toegangsdeur van de keuken, aan de rechterzijde van de uitkragende puntgevel in de noordelijke zijgevel, is in slechte toestand. De gietijzeren afvoer is ingewerkt in de kolom. Het gietijzer van de afvoer is erg roestig waardoor onder andere de aansluiting naar de zinken afvoerpijp is losgekomen. Er komt een ernstige lekkage voor. Het afvoerwater van het afdakje stroomt onderaan de kolom rechtstreeks op de blauwe hardstenen steunmuur. De houten bekleding van de steunpilaar is onderaan helemaal ingerot.

3.2.4.4 INTERIEUR

KELDERS:

Algemeen: Het souterrain is te bereiken via een vernieuwde betonnen steektrap. Deze bevindt zich ter hoogte van het smalle trappenhuis voor het dienstpersoneel. De centrale gang van het souterrain is ook van buiten te bereiken via een beglaasde en getraliede vleugel deur die toegang geeft op het terras aan de achtergevel, bereikbaar via een blauwe hardstenen steektrap vanaf het maaiveld.

De kelderruimten worden momenteel gebruikt als opslagruimte.

-1.01 tot -1.15

- Vloer: bekuipte keldervloer
- Wandafwerking: cementpleister = hedendaagse kelderbekuijing
- Plafond: beton

- Binnenschrijnwerk: sommige originele deuren zijn bewaard gebleven, andere werden vervangen door hedendaagse deuren of toegevoegd ifv het afsluiten van een eerder open lokaal;
- Buitenschrijnwerk: grotendeels bewaard houten originele schrijnwerk met bijhorende hang- en sluitwerk, aan buitenzijde betraaid, bij sommige ramen vernieuwd hang- en sluitwerk en dubbele beglazing.
In ruimte **-1.06**: Het oorspronkelijk glas-in-lood werd in dun dubbel glas geplaatst, hierbij bleven de oorspronkelijke medaillons in grisaille bewaard, ze stellen de portretten van de aartshertogen Albrecht en Isabella en van oude schilders (David Teniers, P. P. Rubens, A. Van Dyck) voor.
- Interieurelementen: In ruimte **-1.06**: schouw in granito (rood, groen, geel).

BEGANE GROND:

Algemeen: Voor de in gebruik name als academie heeft het pand gediend als woonhuis. De grootste ingrepen in het woonhuis zijn:

- Alle buitenschrijnwerk is voorzien van dubbele beglazing, originele glas-in-lood ramen zijn verwerkt in dunne dubbele beglazing
- De originele eetkamer aan de achterzijde is opgedeeld in twee delen. Een eerste deel dient nu als toegangshal. De loopbrug vanuit de nieuwbouw is hier aangesloten op de monumentale villa. Een tweede deel doet dienst als refter.

Portiek

De villa wordt betreden via een open portiek onder een portaaldak dat bevloerd is met een mozaïek met wit, zwart en rode marmer stukjes gelegd in een geometrisch motief.

0.01 Vestibule

- Vloer: geruit dambord patroon, witte en zwarte marmer, gepolijst, witte marmeren plint
- Wandafwerking:
 - bepleisterd met stucwerkversiering, bossage met Franse schijnvoegen, wit geschilderd
 - deuroplijstingen zijn gevat in een bepleisterde en geschilderde rondbogige omlijsting, versierd met een gebonden rietstengelmotief, vergulde bladmotieven
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk:
 - originele houten paneeldeur naar secretariaat
 - dubbele vleugeldeur (deuren zijn verwijderd) naar de dienstrap, met bovenlicht in een rondbogige waaivorm in versierd geschilderd glas met plantenranken, de houten tussendorpel is versierd met een verguld schelpmotief
- Buitenschrijnwerk:
 - voordeur: vleugeldeur met glasvulling en geometrisch smeedwerk
 - links van de inkomdeur zit een kloosterkozijn, invulling met glas-in-lood ruitmotief, onderste opengaande deel een centraal glas-in-lood figuratief gekleurd glas met de voorstelling van koning Frans I, venstertablet uit witte marmer
- Interieurelement: een waterfontein in zandkleurige natuursteen, op een halfronde geprofileerd bekken of basement staat een klein rond bassin op een vaasvormige voet, op de rand versierd door twee vissen als waterspuwers, de fontein staat in een blinde rondbogige nis, versierd met een gebonden rietstengelmotief met vergulde strikken

0.02 Traphal

- Vloer: geruit dambord patroon, witte en zwarte marmer, gepolijst, witte marmeren plint
- Wandafwerking:
 - bepleisterd met stucwerkversiering, bossage met Franse schijnvoegen, wit geschilderd
 - plafondbalken zijn gevat in een bepleisterde en geschilderde rondbogige omlijsting, versierd met vergulde bladmotieven

- sierstucwerk met vergulde plantenmotieven
- deuromlijstingen met brede klassieke gepleisterde omlijsting
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk:
 - vierledige vleugel deur naar het salon, beglaasd en verdeeld met roedeverdeling, originele hang- en sluitwerk
 - dubbele vleugel deur met glas in roedeverdeling naar hal
 - paneel deur met roedeverdeling en glasvulling naar ruimte 0.05
- Interieurelement:
 - Eikenhouten gesculpteerde trap, aanzet trede in hout, de eikenhouten trappaal is uitgewerkt tot een grote krul en wordt bekroond met een granaatappel, houten balusters versierd met uitgesneden motief, afgewerkt met houten panelen met ingewerkte paneel deur die uitgaat op een berg ruimte onder de trap.
 - Originele radiatorkasten in hout met maaswerk met marmeren tablet
 - Een marmeren voetstuk met wit marmeren borstbeeld van “La belle Anna” of Anna Cogen, eigenares van het huis, gemaakt door beeldhouwer Geo Verbanck in 1929
 - Kleurgebruik: geel, groen, goud

0.03 concertzaaltje/groot salon ‘Louis XIV Anglais’

- Vloer: parket, geruit patroon met randafwerking
- Wandafwerking:
 - hoge houten lambrisering, de rechthoekige lambrisering is onderverdeeld in panelen die versierd zijn met strikmotieven. De lambrisering loopt door als houten omlijsting rond de ramen.
 - bepleistering met stucwerkversiering
- Plafond: bepleisterd met sierstucwerkversiering, de ruimte is door draagbalken en arcaden in grote onregelmatige zones verdeeld, de muurvlakken worden bovenaan begrensd door een lijst van stucwerk met een brede fries met ranken en schelpachtige motieven, ze zijn afgelijnd door vergulde tandlijsten of parellinten.
- Binnenschrijnwerk:
 - vierledige vleugel deur (zie ruimte 0.02)
 - tweeledige vleugel deur naar de hal (ruimte 0.04a), voorzien van kleine roedeverdeling, het bovenste licht wordt versierd door een rondbogig uitgesneden houtwerk van twee geometrische lelies
- Buitenschrijnwerk:
 - In de voorgevel, erkervormige raam met bovenlichten met glas-in-lood vulling, voorstelling: centraal, een gevederde ridderhelm versierd met een stierenkop en links en rechts wapenschilden, dubbel glas, voorzien van rolluiken, groen-zwart marmer venstertablet
 - Twee enkelvoudige ramen
 - Links en rechts van de sierschouw, telkens een kruiskozijn met glas-in-lood vulling, elk glasraam stelt de heldendaden voor van een middeleeuwse ridder
 - Vierledige beglaasde terras deur, twee openslaande vleugels, voorzien van kleine roedeverdeling, het bovenste licht wordt versierd door een rondbogig uitgesneden houtwerk van twee geometrische lelies, rolluik, voorzien van fraai gepleisterde sierlijst met vergulde kleine rozetten.
- Interieurelement:
 - Sierschouw in een erkervormige uitsparing, geelbruine marmer, haardbalk versierd met ornamenten van wapenschilden en slingers van bloemen en planten, haardwangen met krulvormige motieven, haardmond bekleed met wit-blauwe faiencetegeltjes en bakstenen klinkers, metalen haardplaat
 - De schouwmantel is volledig ingekleed met houten panelen en zwaar lijstwerk, centraal boven de haardmantel is een schilderij ingewerkt, met de voorstelling van een zeeslag
 - Originele radiatorkast naast terras deur, in ijzeren hekwerk met motief van pijlen onder een marmeren tablet

0.04a hal/voormalige eetkamer in Lodewijk XV-stijl

- Vloer: parket, patroon van vierkanten in combinatie met een visgraatmotief, langs de zijden voorzien van een boord met een geometrisch motief
- Wandafwerking: bepleisterd, met lambrisering
- Plafond: bepleisterd, met sierlijst
- Binnenschrijnwerk:
 - tweeledige vleugel deur, voorzien van kleine roedeverdeling, het bovenste licht wordt versierd door een rondbogig uitgesneden houtwerk van twee geometrische lelies
 - ingewerkte kast met tweeledige vleugel deur, identiek uitzicht als de naastgelegen vleugel deur
 - tweeledige vleugel deur, voorzien van kleine roedeverdeling, naar traphal
 - nieuwe dubbele glazen deur naar nieuwbouw via de loopbrug
 - nieuwe dubbele deur

0.04b eetplaats/voormalige eetkamer in Lodewijk XV-stijl

- Vloer: parket, patroon van vierkanten in combinatie met een visgraatmotief, langs de zijden voorzien van een boord met een geometrisch motief
- Wandafwerking: bepleisterd, met lambrisering
- Plafond: bepleisterd, met sierlijst
- Binnenschrijnwerk:
 - dubbele vleugel deur met glas in roedeverdeling naar keuken
 - nieuwe dubbele deur
- Buitenschrijnwerk:
 - Erkervormig driedelig raam, dubbel glas, rolluik, originele omlijsting, wit-gelige marmer venstertablet
 - Vierledige beglase terras deur, twee openslaande vleugels, voorzien van kleine roedeverdeling
- Interieurelement:
 - Sierschouw in geel marmer (Jaune de Siena), versierd met verticale groeven en witte motieven, met centraal ingewerkte witmarmeren medaillon met vier spellende putti's, metalen haardplaat met ovenelement, marmeren vloerplaat
 - Radiatorkast onder venstertablet van buitenraam
 - schilderij

0.05 keuken

- Vloer: bruin mozaïektegelpatroon, gekleurd in wit, zwart, bruin en roodbruin
- Wandafwerking: bruine tegels
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeuren
- Buitenschrijnwerk:
 - Dienst deur met glasvulling en geometrisch smeedwerk
 - Vier enkelvoudige ramen met traliewerk, geel marmeren venstertablet
 -

0.06 diensttrappenhuis

- Vloer: laminaat
- Wandafwerking: bepleisterd, deels tegels
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk:
 - originele paneeldeuren met kathedraalglas, houten deuromlijsting
 - nieuwe deur naar kelder onder trap

- Interieurelement:
 - houten diensttrap, met marmeren bloktrede, fraaie houten trappaal met het motief van een ramskop, balustrade met gedraaide ronde spijlen.

0.07 toilet

- Vloer: laminaat
- Wandafwerking: tegels
- Plafond: bepleistering
- Binnenschrijnwerk: originele deur met kathedraalglas
- Buitenschrijnwerk: opengaande raam met glas-in-lood vulling, groen kleurige beglazing, aan randen afgewerkt met een gebonden rietstengelmotief

0.08 secretariaat/bureau empire Anglais

- Vloer: parket in vast patroon, geruit en tweekleurig
- Wandafwerking: bepleisterd met houten lambrisering
- Plafond: sober versierd pleisterwerk lijst met centraal achthoekig motief met een sobere kooflijst rondom, wit geschilderd
- Binnenschrijnwerk:
 - originele houten binnendeur met deuromlijsting
 - schouwboezem gevat in een grote rondbogige blinde nis met rijke houtafwerking, zware lijsten en verdiepte panelen, versierd met ornamenten, gevernist 'pitch pine'
 - rechts, naast de rondbobige houten nis, zit een zware eikenhouten paneeldeur
- Buitenschrijnwerk:
 - Groot vast raam met rolluik, dubbel glas met vernieuwd schrijnwerk, in zwaar houten kader, onder het raam een originele radiatorkast in uitgesneden houtwerk, deels getralied, marmeren groen-zwart venstertablet.
- Interieurelement:
 - witgrijze sierschouw, met schouw balk en schouwwangen uit Franse steen.
 - In de omlijsting boven de sierschouw is een schilderij ingewerkt met de voorstelling van een oude vrouw in een huiselijk tafereel.

0.09 buitenterras

- Vloer: mozaïekvloer
- Wandafwerking: baksteenmetselwerk en bepleistering
- Plafond/onderzijde terras: bepleisterd

0.10 bergruimte

- Vloer: granito mozaïek
- Wandafwerking: bepleisterd met lijstversiering
- Plafond bepleisterd
- Buitenschrijnwerk:
 - twee originele kloosterkozijnen
 - beglaasde paneeldeur met drieledig bovenlicht

EERSTE VERDIEPING:

Algemeen: De originele planindeling is niet veranderd. Er is enkel één deur dichtgezet tussen de voormalige badkamer (ruimte 1.06) en grote slaapkamer (ruimte 1.07).

1.01 traphal met bordes

- Vloer: parket in vast patroon, geruit, houten plint
- Trapconstructie: eikenhouten trap, balusters versierd met uitgesneden motief
- Wandafwerking:
 - onderzijde bordes, stucwerkversiering, bossage met Franse schijnvoegen, wit geschilderd
 - bepleisterd met grote kaders in stucwerk, wit geschilderd, de wanden langsheen de trap zijn versierd met uitspringende panelen en ovalen in pleisterwerk met omliggend goudkleurig rankwerk
 - deur- en raamomlijstingen zijn gevat in een bepleisterde en geschilderde omlijsting, versierd met vergulde bladmotieven, brede klassieke omlijsting met een sluitsteen met diamantkopmotief
- Plafond: bepleisterd, kooflijst afgewerkt met tandlijst
- Binnenschrijnwerk:
 - Dubbele houten paneeldeur naar ruimte 1.07, met houten bovenstukken, origineel hang- en sluitwerk
- Buitenschrijnwerk:
 - Op bordes, groot drielicht, glas-in-lood raam, voorstelling van bloemmotieven afgeboord met motief van een gebonden rietstengel, dubbel glas, venstertablet rouge royal
- Interieurelement:
 - groot schilderij van Anna Cogen, voorgesteld in een ruime zetel samen met haar twee dochters, door schilder Philippe Swyncop (1878-1949)
 - groot schilderij van Anna Cogen, met statig portret
 - klein schilderij van Anna Cogen
 - klein schilderij met mannenfiguur
 - originele radiatorkast met marmeren tablet
 - originele wandarmaturen en kroonluchters

1.02 hal

- Vloer: parket, visgraatmotief met rand strook, houten plint
- Wandafwerking: bepleisterd, steenmotief
- Plafond: bepleisterd met sierstucijst
- Binnenschrijnwerk:
 - Vierledige beglaasde deur, met twee openslaande vleugels, voorzien van bovenlicht met roedeverdeling en glas-in-lood raam met fruit- en bloemmotieven
 - Originele paneeldeuren
- Interieurelement: Originele radiatorkast

1.03 loggia

- Vloer: zwart, wit marmer, in ruitvormig patroon en zwarte randstrook, zwart marmeren plint
- Wandafwerking: bepleisterd
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk: Vierledige beglaasde deur (zie 1.02)
- Buitenschrijnwerk:
 - glas-in-lood ramen in stalen kader met in het bovenlicht een felgekleurde voorstelling van een ridderhelm met veren en wapenschild, zwart marmeren venster- en zitblad
 - boven sierlijke dwarsbalken, glas-in-lood bovenlichten met ruitmotief

1.04 sas/sanitair

- Vloer: witte tegels met zwarte rand
- Wandafwerking: zwarte tegels + gouden rand, bepleisterd
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeuren
- Interieurelement: wasbak

1.05 toilet

- Vloer: witte tegels met zwarte rand
- Wandafwerking: zwarte tegels + gouden rand, bepleisterd
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk: originele paneel deur
- Buitenschrijnwerk: kloosterkozijn, vernieuwd hang- en sluitwerk, venstertablet wit marmer

1.06 bergruimte/voormalige badkamer

- Vloer: witte tegels met zwarte rand, de oorspronkelijke betegeling werd behouden
- Wandafwerking: zwarte tegels + gouden rand, bepleisterd
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk: originele paneel deur, een deur naar naastliggende kamer dichtgezet
- Buitenschrijnwerk:
 - origineel kloosterkozijn, met glas-in-lood panelen
 - tweeledige vleugel deur met glas-in-lood panelen, voorzien van tweeledig bovenlicht met kruisvormige roedeverdeling, geel gekleurd kathedraalglas met boord van gebonden rietstengelmotief

1.07 muziekkamer/voormalige grote slaapkamer

- Vloer: parket, visgraatmotief met randstrook, houten plint
- Wandafwerking: bepleisterd met sierlijst
- Plafond: bepleisterd, sobere kooflijst
- Binnenschrijnwerk:
 - Dubbele houten paneel deur (zie ruimte 1.01)
 - Bestaande binnendeur naast naastgelegen kamer dichtgezet
- Buitenschrijnwerk:

Erkervormige uitbouw met driedelig glasraam:

 - In de onderste raamdelen: midden in de glas-in-lood panelen een centrale voorstelling van een koppel witte vredesduiven op een bloementuil gezeten
 - In de bovenlichten, glas-in-loodpanelen met een medaillon vorm tussen plantenmotieven
- Interieurelement:
 - Originele radiator kast in erkeruitbouw, onder een marmeren venstertablet
 - Sierschouw (cheminee Anglaise): gebogen hoekschouw, wit geschilderd, zou uitgevoerd zijn in wit marmer (Pierre Larrys).²⁴ haardmond opgebouwd met rood gesinterde kleitegeltjes met motief, rookkanaal in geprofileerd koper

1.08

- Vloer: parket, visgraatmotief met randstrook, houten plint
- Wandafwerking: bepleisterd, sierlijst

²⁴ Van Branden, G., beschermingsvoorstel villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015

- Plafond: bepleisterd, kooflijst
- Binnenschrijnwerk:
 - Twee originele paneeldeuren
- Buitenschrijnwerk:
 - Nieuwe branddeur naar brandtrap in achtergevel
 - Originele deur naar terras, beglaasde paneeldeur met drieledig bovenlicht
 - Kruiskozijn, venstertablet marmer (rouge royal)
 - Kloosterkozijn, venstertablet marmer (rouge royal)
- Interieurelement:
 - Originele radiatorkast
 - Sierschouw, grijze marmer met witte rozet,

1.09

- Vloer: tegels bloemmotief
- Wandafwerking: tegels
- Plafond: verlaagd plafond
- Binnenschrijnwerk:
 - Originele dubbele houten paneeldeur met bovenlicht, origineel hang- en sluitwerk
 - Originele paneeldeur
 - Originele houten deuromlijsting
- Buitenschrijnwerk:
 - Tweeledig dubbel raam voorzien van tweeledig bovenlicht met roedeverdeling, de opendraaiende delen zijn vernieuwd, venstertablet witte marmer

1.10 muziekkamer/voormalige kleine slaapkamer

- Vloer: parket, visgraatmotief met randstrook, houten plint
- Wandafwerking: bepleisterd, sierlijst
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk:
 - Originele paneeldeur, deuromlijsting, hang- en sluitwerk
 - Originele paneeldeur, glasvulling in roedeverdeling, achter de deur een ingebouwde kast
 - Originele paneeldeur, glasvulling in roedeverdeling, met zij- en bovenlicht
- Buitenschrijnwerk:
 - Tweeledig dubbel raam voorzien van tweeledig bovenlicht met roedeverdeling, de opendraaiende delen zijn vernieuwd, venstertablet witte-zwart geaderde marmer
- Interieurelement:
 - Sierschouw, blauw geaderde Saint-Remy marmer, haardmond opgebouwd met rood gesinterde kleitegeltjes met motief

1.11 diensttrap

- Vloer: Parket, met op de traptreden tapijt
- Wandafwerking: bepleisterd, houten plint
- Plafond: bepleisterd
- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeuren met kathedraalglas
- Interieurelement:
 - Houten trap

1.12 toilet

- Vloer: mozaïekvloer, granito
- Wandafwerking: tegels
- Plafond: verlaagd plafond
- Binnenschrijnwerk: originele tweeledige paneeldeur met kathedraalglas, met bovenlicht
- Buitenschrijnwerk:
 - Origineel kloosterkozijn met bovenlicht met roedeverdeling, dubbel glas

1.13 muziekkamer/voormalige grote kinderslaapkamer

- Vloer: parket, visgraatmotief met randafwerking, houten plint
- Wandafwerking: bepleisterd, met sierlijst
- Plafond: bepleisterd, met kooflijst
- Binnenschrijnwerk:
- Buitenschrijnwerk:
 - Originele paneeldeur in houten omlijsting
 - Origineel tweeledig raam, bovenlicht met roedeverdeling, origineel hang- en sluitwerk, espagnoletsluiting
- Interieurelement:
 - Sierschouw, rechthoekige marmeren haardmantel, wit geschilderd, de schouwboezem is opvallend decoratief bepleisterd en bevat een omlijste spiegel, haardmond opgebouwd met rood gesinterde kleitegeltjes met motief, haardplaat met leliemotief
 - Originele radiatorkast, in ijzeren hekwerk met siermotief, marmeren tablet

1.14 buitenterras

- Vloer: mozaïekvloer, granito
- Wandafwerking: baksteenmetselwerk en bepleistering
- Plafond/onderzijde terras: bepleisterd

TWEDE VERDIEPING:

Een houten bordestrap geeft uit op een overloop met een aantal kleinere kamers (de voormalige slaapkamers voor de bedienden) en een aantal grotere kamers (voormalige slaapkamer van een van de kinderen). Alle ruimten zijn voorzien van tapijt op een onderliggende beplanking van dennenhout. De ruimten zijn afgewerkt met een houten plint. Alle ruimten zijn bepleisterd en wit geschilderd. De dakkapellen op de zolderverdieping zijn voorzien van een, twee of drielichten en zijn allemaal vervangen door identiek vormgegeven houten ramen met dubbele beglazing.

2.01, 2.02, 2.09, 2.06 overloop

- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeuren en deuromlijstingen
- Buitenschrijnwerk: enkel raam met roedeverdeling, vernieuwd naar origineel model

2.03 kamer

- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeur en deuromlijsting, origineel hang- en sluitwerk
- Buitenschrijnwerk: dubbel raam, vernieuwd naar origineel model

2.04 kamer

- Buitenschrijnwerk:
 - Drie enkele ramen met roedeverdeling, vernieuwd naar origineel model
- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeur en deuromlijsting, origineel hang- en sluitwerk

2.05 kamer

- Buitenschrijnwerk:
 - Nieuwe branddeur naar brandtrap
 - Twee enkele ramen met roedeverdeling, vernieuwd naar origineel model
- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeur en deuromlijsting, origineel hang- en sluitwerk

2.07 kamer/voormalige badkamer

- Binnenschrijnwerk:
 - originele paneeldeur en deuromlijsting, origineel hang- en sluitwerk, met glas-in-lood paneel met voorstelling van een pauw met prachtige blauwe veren
- Buitenschrijnwerk:
 - Drie enkele ramen met roedeverdeling in dakkapel, vernieuwd naar origineel model
 - Een enkelvoudig raam met roedeverdeling in dakkapel, vernieuwd naar origineel model
- Interieurelement:
 - Originele inbouwkasten
 - Sierhaard, wit geschilderde marmeren haardmantel
 - Inbouwkast naast de schouwmantel, originele deur met glas-in-lood paneel, voorstelling van bloemenvaas

2.08 diensttrap

- Binnenschrijnwerk: originele paneeldeur en deuromlijsting
- Buitenschrijnwerk:
 - Dubbel raam met roedeverdeling
- Interieurelement: houten trap, balustrade met gedraaide ronde spijlen

ZOLDER:

3.01 zolderruimte onder dak

- Vloer: parketmotief
- Houten dakkap in gewit naaldhout, geïsoleerd d.m.v. harde isolatieplaten.
- Interieurelement: houten trap met imitatieschilderwerk

3.2.4.5 BEKNOPT SCHADEBEELD INTERIEUR VILLA TER BEUKEN

Gezien de recente restauratie is het interieur in goede conditie. Het recentste inspectieverslag van Monumentenwacht meldt een aantal kleine gebreken:

- In de erker vooraan vertoont het pleisterwerk wat sporen van vroegere vochtdoorslag. Ook het schilderwerk is hierdoor licht aangetast.
- Op enkele plaatsen, maar voornamelijk in de inkomhal, komen een aantal delen van het parket los. Vermoedelijk is dit te wijten aan het krimpen door het drogere klimaat dat er nu heerst in het interieur sinds de aanpak van de buitenschil.
- Er zijn uitgedroogde vochtvlekken op het houtwerk van de kapconstructie waar te nemen rondom de schoorsteen. Er zijn hier eveneens enkele houten onderdelen ingerot door vroegere waterinfiltratie. Beiden zijn niet problematisch. Sporadisch komt aantasting door de kleine klopkever voor. Verder verkeert de kapconstructie in goede staat. Enkele kepers werden in het verleden vervangen.

Daarnaast is er kleine schade en slijtage aan materialen hier en daar door het gebruik van het gebouw.

4. BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN

Het algemeen belang van het studiegebied is te wijten aan de ligging van de villa ter Beuken met historische interieur in een Engels landschapspark. Typische landschapselementen die verwijzen naar de Engelse landschapsstijl zijn bewaard gebleven (de kasteelvijver, bruggen, de boomgroepen, open- en bosgedeelten en kronkelende paden) en vormen, samen met de villa, een belangrijk historisch geheel.

4.1 LANDSCHAPPELIJK ERFGOED

Erfgoedwaarden volgens het beschermingsbesluit:

“De stedenbouwkundige en landschappelijke waarde van de parktuin wordt gevormd door de typische aanleg voor die periode als een fraaie Engelse landschapstuin met specifieke kenmerken en parkaanleg-elementen. Het parkdomein vormt een beeldbepalende ruime groenzone met erfgoedwaarde binnen de stadstructuur. In de decennia na de Tweede Wereldoorlog zullen deze kasteeltjes worden verlaten en in verval geraken, mede ten gevolge van de teloorgang van de textielindustrieën. Sinds 1986 is het domein in gebruik als openbaar park en kreeg het gebouw een culturele bestemming als stedelijke academie.”

De conciërgewoning: de voormalige conciërgewoning is als parkconstructie mee opgenomen in de bescherming.

4.2 BOUWKUNDIG ERFGOED

4.2.1 VILLA TER BEUKEN

Erfgoedwaarden volgens het beschermingsbesluit:

Historische waarde

in casu architectuurhistorische waarde:

De Villa ter Beuken is een kwalitatief en goed bewaard voorbeeld van een vrijstaande landelijke villa, gebouwd in 1914 naar ontwerp van de Gentse architect Prosper Alfred Buyck (1873-1938) en rijkelijk ingericht onder begeleiding van de Brusselse decorateur-interieurarchitect G.F. Bage.

De kasteelachtige Villa ter Beuken is een representatieve getuige van de toenmalige geromantiseerde landelijke wooncultuur, uit het begin van de 20ste eeuw, van de rijk geworden industriële klasse en burgerij, die haar welstand en maatschappelijke positie etaleerde in de luxueuze aankleding van een kasteelachtige villa met ruim aangelegd park. De welstellende bouwheren deden een beroep op gekende architecten en kunstenaars-ontwerpers. De werken werden er uitgevoerd door gespecialiseerde vaklui en bedrijven, in duurzame materialen en volgens ontwerp naar gekozen model in de ateliers. De architect-decorateur leverde de stijl die de opdrachtgever had besteld voor de interieurs van de diverse leefruimten; vooral de Franse Lodewijkstijlen werden opnieuw geïnterpreteerd. Ook Villa Geurts wordt om dezelfde reden niet behandeld.

De imposante villa is achterin gelegen in een afgesloten parkdomein in Engelse landschapsstijl, waarvan de aanleg van het park teruggaat tot de tweede helft van de 19de eeuw. Het parkdomein vormt met de villa een samenhangend en goed bewaard historisch geheel.

Artistieke waarde

De villa wordt gekenmerkt door harmonische verhoudingen in zijn asymmetrische compositie en door een verzorgde uitvoering. Architectonisch is het een kwalitatief uitgevoerd ontwerp, dat gekenmerkt wordt door een rijkelijke eclectische vormgeving, een imposant volume en een fraaie binneninrichting, waarbij verschillende gangbare stijlen werden toegepast, gaande van de art nouveau, de Anglo-Normandische cottagekenmerken tot de Franse neo-Lodewijkstijlen voor de decoratieve binnenafwerking.

Een twee meter hoog bas-reliëf in natuursteen, met als thema de "Schone Kunsten" siert de zuidelijke zijgevel. Het is een artistiek ontwerp van 1922 van de gekende Gentse beeldhouwer Geo Verbanck (1881-1961), gesigineerd.

Het fraai aangeklede interieur, in een veelheid van stijlen, is nog bewaard in de grootse traphal met bordestrap, in het grote Lodewijk XIV-salon en het kleine empire-salon, in de empire-eetkamer van het gelijkvloers en in de slaapkamers van de eerste

verdieping, met behoud van: de originele gevleugelde binnendeuren met decoratief opgelegd houtwerk, lambriseringen in pitch pine, decoratief bepleisterde plafonds, marmeren schouwmantels in Franse neostijlen, tegelvloeren in zwart en wit marmer en parketvloeren, alsook het geschilderd en gekleurd glas in ramen en deuren van de verschillende verdiepingen.

Uitzonderlijk fraai en opvallend zijn twee grote gekleurde glasramen, over drie glaspanelen geschilderd met motieven van bloementuilen en vazen, plantenslingers, en vogels. Een drielichtvenster bevindt zich op het bordes van de monumentale traphal en een tweede meerdelig glasraam in de erker van de vroegere grote slaapkamer op de eerste verdieping.

Sociaal-culturele waarde

Door de economische groei ten gevolge van de industrialisatie eind 19de- begin 20ste eeuw, kon een groep van nieuw rijk geworden burgers zich een riant landhuis voor permanente woonst veroorloven buiten het drukke stadcentrum, waarmee ze hun welstand maar ook hun culturele verhevenheid etaleerden.

De kasteelachtige villa's of 'chateaux', opgericht ten noorden van de Durme, getuigen van de rijkdom van de Lokerse welgestelde burgerij, die zijn fortuin en welstand had opgebouwd als textielabrikanten of in de voor Lokeren zeer typische haarsnijderijverheid kort voor en in de decennia na 1900.

De excentrieke Anna Cogen, fabrikante in de haarsnijderij, die met haar gezin in 1928 de eerste en enige bewoner van het domein zal worden, heeft haar naam onlosmakelijk verbonden aan de Villa ter Beuken.

De stedenbouwkundige en landschappelijke waarde van de parktuin wordt gevormd door de typische aanleg voor die periode als een fraaie Engelse landschapstuin met specifieke kenmerken en parkaanleg-elementen. Het parkdomein vormt een beeldbepalende ruime groenzone met erfgoedwaarde binnen de stadstructuur.

In de decennia na de Tweede Wereldoorlog zullen deze kasteeltjes worden verlaten en in verval geraken, mede ten gevolge van de teloorgang van de vermelde industrieën. Sinds 1986 is het domein in gebruik als openbaar park en kreeg het gebouw een culturele bestemming als stedelijke academie.

4.3 SYNTHESEPLANNEN ERFGOEDWAARDEN

Zie plannen erfgoedwaarde Villa Ter Beuken in bijlage 4A .

Het waardeoordeel is aangeduid met een kleurcode op de plannen en wordt weergegeven door 4 verschillende kleuren die een degradatie in hun oordeel bepalen van hoog naar laag en indifferent:

ROOD: hoge erfgoedwaarde: uiterst waardevol, deze elementen zijn van cruciaal belang voor de structuur en/of de betekenis van het geheel. *Voor deze onderdelen is restauratie en conservatie gewenst. Ze worden bewaard in hun huidige toestand of gerestaureerd (storende verbouwingen verwijderen) naar een welbepaalde periode in de geschiedenis. Hierdoor wordt de ruimte maximaal geherwaardeerd.*

GEEL: positieve erfgoedwaarde: waardevol, deze elementen zijn van belang voor de structuur en/of de betekenis van het geheel. Hiertoe behoren o.a. ingrijpend gerestaureerde elementen (of volledig vervangen naar oorspronkelijk model) waarbij de erfgoedwaarde hersteld of behouden werd. *Voor deze onderdelen is behoud van de ruimtes wenselijk. Ingrepen en aanpassingen die nodig zijn voor het goed functioneren van het gebouw zijn mogelijk, maar met respect voor het originele gebouw.*

GROEN: negatieve erfgoedwaarde: deze elementen doen afbreuk aan de bewaarde historische context. *Voor deze onderdelen is afbraak gewenst.*

BLAUW: indifferente erfgoedwaarde: deze elementen hebben geen belang voor de structuur en/of de betekenis van het geheel. Hiertoe behoren ook nieuwe ingrepen of toevoegingen die met respect voor de historische context zijn uitgevoerd. *Voor deze onderdelen is behoud niet essentieel, wijzigingen en/of vervanging zijn mogelijk*

4.4 CULTUURGOEDEREN

Volgende elementen worden beschouwd als cultuurgoederen gezien hun grote ensemble-waarde samen met de villa en hun ongetwijfelde verbondenheid met de geschiedenis van dit monument:

- Het borstbeeld van “La belle Anna” of Anna Cogen, voormalige eigenares van het huis op een marmeren voetstuk met wit marmeren, specifiek in opdracht gemaakt voor deze villa door beeldhouwer Geo Verbanck in 1929.
- Het geheel aan schilderijen aanwezig in de traphal op de eerste verdieping, allen in opdracht van Anna Cohen vervaardigd in functie van de aankleding van haar woning:
 - groot schilderij: Anna Cogen voorgesteld in een ruime zetel samen met haar twee dochters, door schilder Philippe Swyncop (1878-1949)
 - groot schilderij: Anna Cogen, staand afgebeeld
 - klein schilderij: Anna Cogen, portret
 - klein schilderij: mannenfiguur, portret

Zie uitgebreide evaluatie en fotomateriaal bij de invul fiches cultuurgoederen in bijlagen 5A en 5B.

5. VISIE OP TOEKOMSTIG BEHEER

In functie van de goede bewaring van een aantal elementen in het park werden sommige hiervan opgenomen als ZEN-erfgoed. Het algemeen belang van de voorgestelde ZEN-elementen is te wijten aan de ensemblewaarde van het geheel van de villa ter Beuken met zijn historische nagenoeg intacte interieurs in een bijhorend Engels landschapspark. Typische landschapselementen die verwijzen naar de Engelse landschapsstijl zijn bewaard gebleven (de kasteelvijver, bruggen, de boomgroepen, open- en bosgedeelten en kronkelende paden) en vormen, samen met de villa, een belangrijk historisch geheel.

5.1 BEHEERSDOELSTELLINGEN

5.1.1 LANDSCHAPPELIJK ERFGOED

5.1.1.1 HET PARK

De belangrijkste doelstelling is het maximale behoud van het aanwezige park rondom het kasteel zodoende de ensemble-waarde van het geheel intact te behouden. Er dient benadrukt dat het weliswaar momenteel publieke park in origine een prive-tuin was en dat dit specifieke karakter zal behouden blijven.

Er zal tevens worden getracht de wat teloorgegangene belangrijke zichtas villa > overzicht park > toegangspoort, doorgangen in het park, verzande waterpartijen, ontbrekende groenelementen, ... te herstellen. Ook de oorspronkelijke zichtrelatie tussen de verschillende elementen in het park zullen worden hersteld. Overgroeide bouwkundige elementen zullen worden vrijgemaakt.

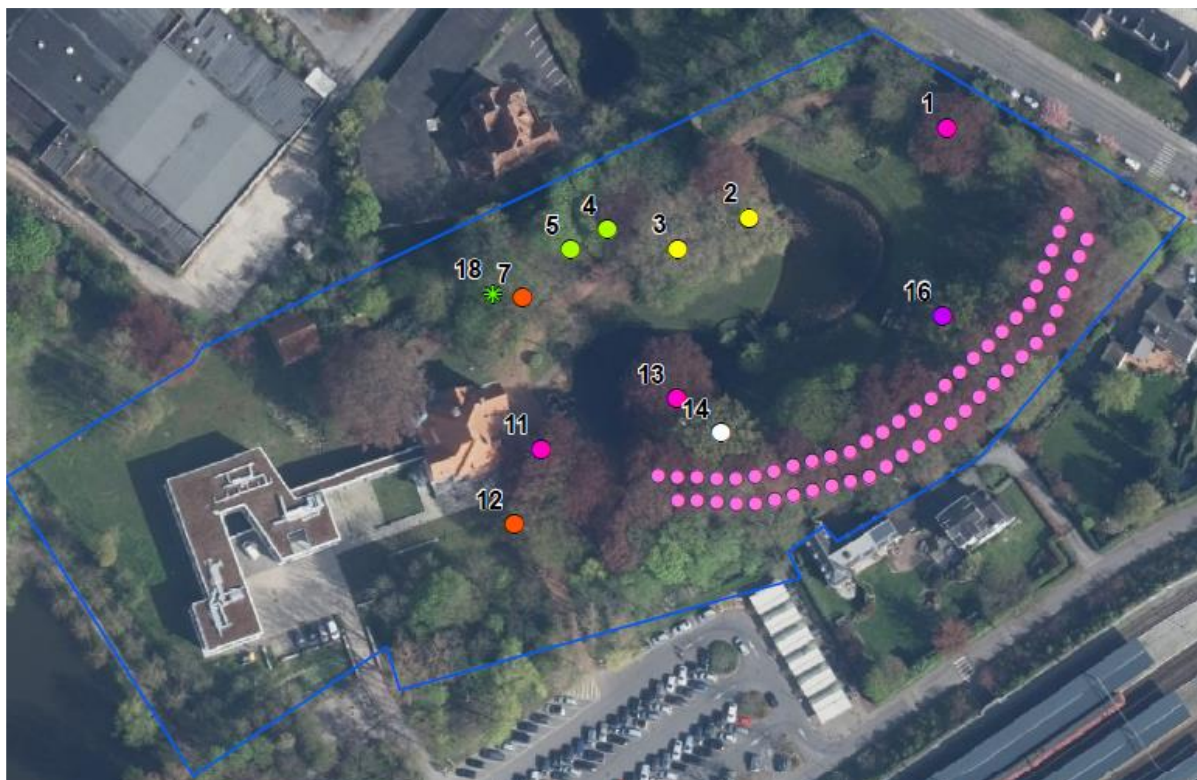
Zo ook wordt het bestaande groen geoptimaliseerd. Het park is momenteel wat verouderd en verbost. Onderstaande kaart toont een overzicht van de vooropgestelde beheerswerken.

Ook het beperken van gemotoriseerd verkeer tot de terreinen achteraan het domein en het voorzien van kwaliteitsvol groen met herstel van het parkachtig karakter rondom de nieuwbouw is een doelstelling.

Onderstaande belangrijke bomen worden opgenomen als ZEN-erfgoed. Het betreft historische bomen van minstens 80 jaar oud. Deze parkbomen zullen maximaal worden behouden en hebben geen economische waarde. De twee zwarte dennen (nr. 8 en 9), de Kaukasische vleugelnoten (nr. 10 en 17) en de tamme kastanje (nr. 15) zijn niet opgenomen als ZEN-erfgoed.

Code	Soort	Omtrek (m)
1	Bruine beuk	3,8
2	Plataan	4,0
3	Plataan	3,9
4	Haagbeuk	1,8
5	Haagbeuk	1,8
6	Doodsbeenderenboom	1,5
7	Amerikaanse eik	4,0
11	Bruine beuk	2,9
12	Amerikaanse eik	3,0
13	Bruine beuk	5,3
14	Witte paardenkastanje	3,9
16	Zomereik	2,4
18	Taxus	-
-	Dreef met bruine beuk	1,2 – 2,1

5.1.1.2 INGANGSPOORT

Behoud, onderhoud en herstel van het huidige uitzicht van de poort aan Groendreef. Het betreft in eerste instantie een grondige restauratie van de bestaande materialen die allen te behouden zijn. Een wijziging hierin: de kleur van het smeedwerk was vroeger zwart i.p.v. vaal grijs. Het smeedwerk zal terug in zwart worden geschilderd. Daarna wordt dit element behouden en onderhouden.

NOTA: De toegangspoort in zijn huidige vorm, behorend tot de Engelse landschapsstijl, is een bijna integrale vervanging van een vroegere inkompartij in art-deco-stijl – ontwerp van Geo Bontick. Het is nergens zwart op wit te vinden maar de reden tot aanpassing is naar alle waarschijnlijkheid dat de originele toegangspoort zwaar beschadigd werd tijdens de tweede wereldoorlog zoals vele bouwwerken in deze buurt aan de rand van centrum Lokeren. De originele ontwerptekeningen zijn teruggevonden en tonen de hoge architecturale en unieke waarde – veel hoger en unieker dan het huidige element - van het ontwerp. Gezien deze in dezelfde stijl en van dezelfde hand is als het brugje centraal in het park zou de heropbouw van deze poort absoluut een herwaardering betekenen van de art-decoconstructies in het park. Momenteel is de visie echter niet om een reconstructie te gaan uitvoeren maar het is en blijft een mogelijkheid indien de ideeën hier op latere termijn zouden over wijzigen.

5.1.1.3 PARKMUREN

Behoud, onderhoud en herstel van de parkmuren langs de oostrand van het park. Begroeiing (momenteel beperkt klimop) is toegelaten mits ze geen schade veroorzaakt aan de parkmuren. Waar nodig: schadelijke begroeiing periodiek verwijderen.

5.1.1.4 CONCIËRGEWONING

Hoofddoelstelling: Herstel van de conciërgewoning met restauratie van de oorspronkelijke stijlkenmerken en materialen van het exterieur.

Nevendoelstelling: Herbestemming van het interieur: omdat de binneninrichting weinig waardevol en/of niet meer oorspronkelijk is, zijn er weinig restricties wat betreft een eventuele herbestemming of herinrichting. De conciërgewoning kan een functie als ruimte voor sociale activiteiten en muzikale beleving of onderwijs krijgen. Storende elementen van het interieur worden hierbij vervangen en vernieuwd.

5.1.1.5 ART DECO BRUG > ZEN-ERFGOED

Het behoud en het herstel van de erfgoedwaarden door een grondige restauratie van het bouwwerk. Op langere termijn is de doelstelling de brug te onderhouden en behouden in goede conditie. Ook de omliggende beplanting is te onderhouden zodat deze geen schade veroorzaakt aan het bouwwerk, noch eventuele belangrijke zichtassen en zichten verstoort.

Gezien dit element door zijn aard geen economisch nut heeft en dit in de toekomst niet kan verwerven wordt dit beschouwd als ZEN-erfgoed.

5.1.1.6 DUIKER PARKVIJVER, VLAKKE BRUGGEN NR 5 EN 6, DE BORSTWERING MET ROTSTUIN, DE VIJVERMUUR EN DE IJSKELDER > SOMMIGE ZIJN ZEN-ERFGOED

De doelstelling is het behoud en het herstel van deze historische tuinelementen..

Gezien deze elementen door hun aard geen economisch nut hebben en dit in de toekomst niet kunnen verwerven worden de vlakke bruggen, de rotstuin met borstwering en de ijskelder beschouwd als ZEN-erfgoed.

5.1.1.7 WATERPARTIJEN

De hoofddoelstelling is onderhoud en behoud van het natuurlijke karakter van de parkvijver en herstel van de oeeverversterking waar deze aanwezig is. Ook schadelijke oeverbegroeiing is te verwijderen.

5.1.1.8 BOMENPATRIMONIUM

De hoofddoelstelling is het maximaal behoud van de aanwezige oude bomen en indien nodig heraanplant met geschikte parkbomen.

5.1.1.9 LIJST BOUWKUNDIG ZEN-ERFGOED

Nummer	Soort
3	Art-decobrug
5	Vlakke brug
6	Vlakke brug
7	Rotstui met borstwering
8	Ijskelder

5.1.2 BOUWKUNDIG ERFGOED

5.1.2.1 VILLA TER BEUKEN

De **hoofddoelstelling** is het behoud en het herstel van de erfgoedwaarden door courant onderhoud van de villa en het behoud en het herstel van de waardevolle interieurelementen. Extra zorg is nodig voor het houten binnenschrijnwerk, lambriseringen en het oorspronkelijk parket omwille van het ruime publieke gebruik van het gebouw als muziekacademie.

Onder de **nevendoelestellingen** wordt de optimalisatie van het huidige gebruik voorzien. De sociaal culturele functie blijft behouden. De villa blijft in gebruik als muziekacademie. Om deze exploitatie mogelijk te maken moet het gebouw voldoen aan de geldende regelgeving i.v.m.:

- Brandveiligheid: Bij eventuele wijzigingen wordt maximaal beantwoord aan de basisnormen.
- Energieprestatie
- Nieuwe ingrepen dienen de beschermde erfgoedkenmerken te respecteren en te ondersteunen

Als er in de toekomst wijzigingen in het interieur gewenst zijn i.f.v. het gebruik, moet dit gebeuren met respect voor de historische indeling.

Kleurenonderzoek van de beschildering van de kamers op het gelijkvloers is bij toekomstige schilderwerken aangewezen om het oorspronkelijk uitzicht nog meer authenticiteit te geven.

6. BEHEERSMAATREGELEN - WERKZAAMHEDEN

6.1 LANDSCHAPPELIJK ERFGOED

6.1.1 HET PARK

- Wijzigingen in het park zullen gebeuren met respect voor de historische parkstructuren: in de hoofdstructuur zoals het verloop van de paden, in de substructuur zoals de zichtassen en in de detailstructuur zoals de diverse parkelementen en de waterpartijen.
- Onderhoudswerkzaamheden in functie van veiligheid en valgevaarlijkheid van bomen: heraanplantingen conform de richtlijnen van Harmonisch parkbeheer ontwikkeld door Agentschap voor Natuur en Bos. De keuze van boomsoorten gebeurt daarbij ook in functie van de nomenclatuurstudie.

6.1.2 INGANGSPOORT

Eenmalige restauratie en grondig onderhoud:

- Herveogen van uitgespoeld en slecht voegwerk, herstel van de natuursteenblokken van plint, sokkel en hekstijlen;
- Herstel van de houten kapconstructie (onder andere ingerot thv de voeten) + behandelen van alle houtwerk (afwerking erg schraal);
- Nazicht en herstel van het hekwerk (dit is zowel de opendraaiende vleugels van de poort zelf als de smeedwerk deuren links en rechts van de poort en de ingewerkte traliwerkjes in de aanpalende tuinmuur) en andere kleiner metalen elementen (windvaan, ankers, verbindingen, ...): los van het herstel van het smeedwerk zelf is het integraal te behandelen met een roestwerend verfsysteem (zwart naar het origineel ipv het huidige vaal grijs). Waar elementen worden gedemonteerd worden is te overwegen om de verankering te vervangen door roestvrijstaal.
- Ontmossen van de keramische leien op het afdak en vervangen van de gebroken en door vorst beschadigde leien.

Periodieke opvolg-onderhoudswerkzaamheden:

- Onderhoud van het voegwerk en de natuursteenblokken;
- Onderhouden van de afwerkingslaag van houten constructie;
- Periodiek onderhoudsschilderwerk dmv een roestwerend verfsysteem van alle smeed- en ijzerwerk;
- Periodiek ontmossen van de keramische leien op het afdak, eventueel plaatselijk vervangen van een slechte lei.

6.1.3 PARKMUREN

Eenmalige restauratie en grondig onderhoud:

- Baksteen: vervangen van door vorst uitgekankerde bakstenen;
- Herstel, vastleggen en positioneren van losliggende natuursteen dekstenen;
- Verwijderen van schadelijke begroeiing.

Periodieke opvolg-onderhoudswerkzaamheden:

- Kleine onderhoudsherstellingen aan parament en dekstenen van de muren;
- Regelmatig verwijderen van schadelijke begroeiing.

6.1.4 CONCIERGEWONING

Eenmalige restauratie en herbestemming:

- Omvat de restauratie van aanwezige materialen van de volledige buitenschil naar oorspronkelijk model / met de originele materialen;
- Het herstellen van bestaande nog bruikbare en wenselijke interieurelementen + het integraal inrichten van de voormalige woning in functie van het nieuwe gebruik;
- Het energetisch zo veel mogelijk verbeteren van de buitenschil zonder afbreuk te doen van het origineel uitzicht en het aanpassen van het pand aan geldende wetgeving inzake toegankelijkheid, brandveiligheid, ...

Periodieke opvolg-onderhoudswerkzaamheden:

- Onderhoudswerken aan de buitenschil;
- Onderhoudswerken aan het interieur.

6.1.5 ART DECO BRUG

Eenmalige grondige restauratie naar het originele ontwerp van architect Geo Bontinck:

- Verwijderen van alle schadelijke begroeiing, vooral klimop. De struiken van taxus en berberis sp. en de linde nabij de brug worden behouden maar worden wel gesnoeid. De krulwilg ten zuiden van de brug wordt gekapt.
- Herstel van het beton en de wapening van de dragende betonplaat/betonnen draagstructuur;
- Restauratie van de mozaïek-betegeling van het loopvlak volgens de originele tekening met identieke materialen en kleuren (alook de ondergrond/het draagvlak);
- Herstel van alle elementen in blauwe hardsteen: balustrades, traptredes,

Periodieke opvolg-onderhoudswerkzaamheden:

- Kleine onderhoudsherstellingen aan beton, tegelvloer, ...;
- Regelmatig verwijderen van schadelijke begroeiing.

6.1.6 DUIKER EN PARKVIJVER

Hoofddoelstelling: beheer en behoud van de waterpartijen door eenmalig en periodiek onderhoud.

De oevers van de parkvijver worden maximaal eenmaal per jaar gemaaid en kan er zich een oeverzone met natte ruigtekruiden ontwikkelen. De sliblaag in de vijver is momenteel nog beperkt maar wordt er 10-jaarlijks nagegaan of ruimen van de vijver nodig is (voorkomen dikke sliblaag, afname waterkwaliteit door zuurstofarm/-loos water).

6.1.7 VLAKKE BRUGGEN NR 5 EN 6

Eenmalige restauratie en grondig onderhoud:

- Herstellen van het beton en de wapening van de overspannende plaat;
- Nazicht en herstel van de balustrades. Los van het herstel van het smeedwerk zelf is het integraal te behandelen met een roestwerend verfsysteem. Waar elementen zouden gedemonteerd worden is te overwegen om de verankering te vervangen door roestvrijstaal;
- Nazicht en herstel van de beplanking op het loopvlak van brug nr 6;
- Ontmossen en ontdoen van begroeiing waar dit schadelijk is voor de aanwezige materialen.

Periodieke opvolg-onderhoudswerkzaamheden:

- Periodieke nazicht en klein herstel van het beton en
- Periodiek onderhoudsschilderwerk dmv een roestwerend verfsysteem van alle smeed- en ijzerwerk;
- Periodiek ontmossen van de keramische leien op het afdak, eventueel plaatselijk vervangen van een slechte lei.

6.1.8 BORSTWERING MET ROTSTUIN

Behoud van dit historisch parkelement door restauratie van de fontein, kleine herstelwerken/periodiek onderhoud aan het metsel- en voegwerk, beheersing van begroeiing erop en errond. De aanwezige struiken en vaste planten worden normaliter behouden. Bodembedekkers die zich te sterk uitbreiden, worden deels verwijderd. Begroeiing die schadelijk is voor het behoud van de rotstuin wordt verwijderd.

6.1.9 VIJVERMUUR

Eenmalige restauratie met herstel van de oorspronkelijke muur. De werken dienen met de nodige omzichtigheid te worden uitgevoerd zodat de zware bruine beuk niet wordt beschadigd (geen werken binnen wortelzone). Dit betekent geen kunstmatige waterpeildaling en plaasten materiaal en uitvoering werken buiten de wortelzone van de bruine beuk.

6.1.10 IJSKELDER

- Herstelwerkzaamheden aan buitenmuur ijskelder.
- Plaatsen van nieuwe (gegalvaniseerde) stalen deur met invliegopening (120 cm hoog x 40 cm breed) met vandaalbestendig slot. .
- Heraanplant van talud met soorten als hazelaar, meidoorn en haagbeuk. Op de plaats waar de recent gekapte beuk stond wordt een Hollandse linde geplant als nieuwe parkboom.

6.2 BOUWKUNDIG ERFGOED – VILLA TER BEUKEN

Gezien de villa reeds een grondige restauratie heeft ondergaan, en dit zowel aan buiten- als een binnenzijde is de belangrijkste taak in de toekomst het gebouw in goede toestand te behouden.

Hoofddoelstelling: Behoud en herstel van de erfgoedwaarden van het pand.

- Onderhoudswerkzaamheden van het exterieur: gevels en daken, terrassen met balustrades, traliewerken, schrijnwerk, glas-inlood, ...
- Onderhoudswerken van het interieur

Nevendoelstelling:

- Ingrepen in functie van de wetgeving brand en toegankelijkheid van het gebouw + energiebesparende maatregelen waar dit nog nodig zou blijken.
- Bij het herschilderen van het interieur is het wenselijk om voorafgaand een keuronderzoek naar de originele kleurstellingen uit te voeren zodanig de kleurkeuzes voor het nieuwe schilderwerk hierop af te stemmen.
- In de slaapkamers zijn er sporen van vroegere afwerking met behang.

6.3 LIJST WERKZAAMHEDEN

6.3.1 LANDSCHAPPELIJK ERFGOED

Hieronder zijn de concrete werkzaamheden opgesomd. Onderstaande kaart toont de specifieke locatie ervan.

6.3.1.1 BOMENBEHEER

Het bomenpatrimonium in het park wordt maximaal behouden. De oude en waardevolle bomen worden behouden en wordt het beheer ervan beperkt tot onderhoudssnoei i.k.v. veiligheid (oa. verwijderen dode takken) en bij aftakelende bomen wordt een veteranenbeheer toegepast. Veteranenbeheer wordt echter alleen toegepast op oude bomen die nog een geschatte levensverwachting van minimaal 10 jaar hebben. Bij bomen met een erg beperkte levensverwachting (<10 jaar) worden geen ingrijpende boomveiligheidsingrepen als kroonreducties e.d. uitgevoerd maar wordt dan geadviseerd om de boom te kappen. Bomen die in hun volwassen fase zijn en in goede gezondheidstoestand zijn, behoeven normaliter weinig of geen beheer.

Er wordt op regelmatige basis (2-jaarlijks) door een erkende European Treeworker controle uitgevoerd van de waardevolle bomen in het park. Op basis hiervan worden eventueel nodige beheerwerken aan de bomen uitgevoerd.

Code	Soort	Omtrek (m)	Beheer*	Cyclus
1	Bruine beuk	3,8	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
2	Plataan	4,0	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
3	Plataan	3,9	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
4	Haagbeuk	1,8	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
5	Haagbeuk	1,8	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
6	Doodsbeenderenboom	1,5	Onderhoudssnoei en binnen 10 jaar vervangen door nieuwe boom	8-jaarlijks
7	Amerikaanse eik	4,0	Onderhoudssnoei	8-jaarlijks
8	Zwarte den	1,9	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
9	Zwarte den	2,0	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
10	Kaukasische vleugelnoot	2,0	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
11	Bruine beuk	2,9	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
12	Amerikaanse eik	3,0	Onderhoudssnoei	8-jaarlijks
13	Bruine beuk	5,3	Onderhoudssnoei en wortelzone onaantrekkelijk maken door oa. niet verwijderen bladeren	8-jaarlijks
14	Witte paardenkastanje	3,9	Onderhoudssnoei	8-jaarlijks
15	Tamme kastanje	2,2	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
16	Zomereik	2,4	Onderhoudssnoei - optioneel	8-jaarlijks
17	Kaukasische vleugelnoot	1,8	Onderhoudssnoei	8-jaarlijks
18	Taxus	-	-	-
-	Dreef met bruine beuk	1,2 – 2,1	Onderhoudssnoei	8-jaarlijks

* gezien de beperkte omvang van het park (veel randwerking) en de meeste bomen langs of nabij paden staan dienen de oudere bomen om de twee jaar door een erkende European Treeworker een boomveiligheidscontrole te worden uitgevoerd.

Recenter aangeplante bomen die zich nog in de jeugdfase bevinden krijgen een begeleidingssnoei om de 3 jaar. Het betreft onder meer de jonge beuken in zones B3 en B5, de jonge bruine beuk in het grasland G1, de jonge treurbeuk nabij de villa, ...

6.3.1.2 BOS- EN PARKBEHEER

In het park werden 17 zones onderscheiden. In de boomlaag worden soorten als beuk, zomereik, haagbeuk, grauwe abeel, ... bevoorkeerd tov. esdoorn die in de nevenetage vrij dominant kan zijn. Door het inbrengen van ecologisch interessante inheemse struiken wordt gestreefd naar meer menging met ecologisch minder interessantere soorten als rhododendron en laurierkers. In het westelijk deel kunnen de zones meer spontaan ontwikkelen gezien deze buiten de historische parkzone liggen. Sommige exoten - die thuishoren in historische parken - als sneeuwbes, laurierkers, theeboompje, rhododendron, ... zijn lokaal vrij dominant aanwezig. Het is niet de bedoeling om deze soorten volledig te gaan bestrijden maar wel door het deels verwijderen en inbrengen

van meer inheemse soorten de dominantie van die exoten te beperken. Struiken en opslag van Amerikaanse vogelkers, bamboe (*Pseudosasa japonica*) en hemelboom worden wel zo volledig mogelijk verwijderd. Ook opslag van Am. eik wordt verwijderd. Esdoorn is een vrij dominante soort in het park, om andere gewenste soorten (zomereik, gladde iep, es, hazelaar, meidoorn, ...) ook voldoende kansen te geven, wordt vrij intensief (om de 3 à 5 jaar) opslag van esdoorn verwijderd.

Code	Opp.	Beheer
B1	0,054 ha	- kap opslag esdoorn (om 3 à 5 jaar). - verwijderen van hemelboom (tijdens groeiseizoen). - verwijderen kort haagje met liguster langs pad. - kap van afstervende es, afstervende eik kan blijven staan indien geen veiligheidsrisico. - aanplant van sporkehout, hazelaar, haagbeuk in onderetage in zones met veel sneeuwbes en deels ter vervanging van laurierkers. - aanplant van een Spaanse aak in de zone tussen de gracht en het toegangspad. - selectief verwijderen van klimop die op muur groeit. - snoeien van takken van reuzenlevensboom die tegen de muur (dreigen te) duwen, dit op advies van ETW. - scheren van 2 m hoge taxushaag langs pad, eventueel terugzetten tot 1,5 m om zicht te krijgen op boszone
B2	0,022 ha	- Verwijderen van opslag esdoorn (om 3 à 5 jaar), ook van de jonge, lage knotboompjes van esdoorn. - Inplanten van haagbeuk, sporkehout, hazelaar (bij aanplant eerste 3 jaar vrijstellen van adelaarsvaren)
B3	0,026 ha	- ter vervanging van de aftakelende es wordt er in de zuidrand een honingboom (<i>Styphnolobium japonicum</i>) aangeplant. - vrijstellen van jonge beuk in de noordrand.
B4	0,010 ha	- kap opslag esdoorn (om 3 à 5 jaar) - volledig verwijderen (uitgraven) van bamboe. - inplanten van hazelaar, gele kornoelje, sporkehout in zones met sneeuwbes en laurierkers
B5	0,025 ha	- inplanten van hazelaar, rode kamperfoelie, gele kornoelje
B6	0,078 ha	- inplanten van hazelaar, sporkehout, gele kornoelje - de twee sluippaadjes worden dichtgeplant met struiken
B7	0,026 ha	- rond ingang ijskelder bramen laten staan om toegankelijkheid te beperken - aanplant van haagbeuk, hazelaar en meidoorn op talud van ijskelder. Op de locatie van gekapte beuk aanplant van Hollandse linde als parkboom.
B8	0,060 ha	- kap opslag esdoorn (om 3 à 5 jaar) - verwijderen opslag hemelboom (tijdens groeiseizoen) - inplanten van hazelaar, sporkehout, haagbeuk
B9	0,014 ha	- vrijstellen van zomereik en dunnen van berken. Afgestorven essen worden vervangen door zomereik en tamme kastanje.
B10	0,038 ha	- maaien eind juni en oktober van de grachttoever met afvoer van het maaisel. - Indien nodig (dichtslibben) wordt de gracht geruimd (10-jarlijks te onderzoeken).
B11	0,055 ha	- spontane bosontwikkeling langs gracht – enkel kappen bij gevaar van omvallen op omheining en bestrijden van invasieve exoten - vrijstellen van de oudere fruitbomen en regelmatige onderhoudssnoei (3-jaarlijks).
B12	0,083 ha	- spontane bosontwikkeling – enkel kappen bij veiligheidsrisico en bij gevaar van omvallen op omheining. Bij kappen van bomen is machtiging van ANB nodig. - inplanten van hazelaar in de enkele meer open zones
B13	0,063 ha	- spontane ontwikkeling met wel kap van opslag esdoorn (om 6 à 8 jaar). - verwijderen (uitgraven) van bamboe. - inplanten van hazelaar, haagbeuk in zones met sneeuwbes
B14	0,042 ha	- kap opslag esdoorn (om 6 à 8 jaar)

		- inplanten met haagbeuk, hazelaar, sporkehout
B15	0,067 ha	- vermijden van betreding rond oude beuk door het niet verwijderen van bladafval onder de boomkruin en het aanbrengen van lage afsluiting errond. - met een ETW wordt onderzocht of standplaatsverbetering (ploffen, bemesting, ...) nodig is.
B16	0,099 ha	- vrijstellen van waardevolle bomen - kap opslag van esdoorn (om 3 à 5 jaar) - kap van opslag van Kausische vleugelnoot (tijdens groeiseizoen) - verwijderen van Am. vogelkers. - de stam van de beuk naast de gekapte paardenkastanje dient te worden ingepakt met juttendoek om zonnebrand te vermijden. - aanplant van honingboom op locatie van gekapte paardenkastanje. - inplanten van hazelaar, sporkehout, gele kornoelje, kardinaalsmuts op plaatsen waar sneeuwbes werd verwijderd.
B17	0,131 ha	- gedeeltelijke kap van opslag esdoorn (om 3 à 5 jaar) - inplanten van hazelaar, sporkehout, gele kornoelje in zones met sneeuwbes - dunnen van beuk

6.3.1.3 GRASLANDBEHEER

Door het maaibeheer te extensiveren en het maaisel af te voeren wordt ernaar gestreefd om de diversiteit te verhogen ten gunste van bloeiende soorten, dagvlinders, sprinkhanen, etc. Door de randen en de centrale zones van de graslanden blijvend intensiever te maaien blijven de zones goed toegankelijk voor recreanten.

Een eerste maaibeurt met afvoer van het maaisel wordt al half mei uitgevoerd omdat door de klimaatverandering de grassen vroeger tot volle ontwikkeling komen en omdat

Code	Opp.	Beheer
G1	0,185 ha	- half mei: maaien met afvoer maaisel van volledige zone uitgezonderd randen van de vijver - eind juni: maaien met afvoer maaisel van alle stroken met breedte van 3 m langs de paden en boszones, ook een deel van de centrale zone wordt gemaaid zodat het grasland bruikbaar blijft als speelplek en picknickzone. - half oktober: maaien met afvoer maaisel van volledige zone met inbegrip van de randen van de vijver
G2	0,078 ha	- half mei: maaien met afvoer maaisel van volledige zone uitgezonderd randen van de vijver - eind juni: maaien met afvoer maaisel van alle stroken met breedte van 3 m langs de paden en boszones, ook een deel van de centrale zone wordt gemaaid zodat het goed bruikbaar blijft als recreatiezone. - half oktober: maaien met afvoer maaisel van volledige zone met inbegrip van de randen van de vijver
G3	0,228 ha	- half mei: maaien met afvoer maaisel van volledige zone - eind juni: maaien met afvoer maaisel van alle stroken met breedte van 3 m langs de paden, gebouw en boszones, rest (centraal delen) wordt niet gemaaid. - half oktober: maaien met afvoer maaisel van volledige zone - jaarlijks snoeien van de fruitbomen - de oostelijke oever van de wadi wordt afgeschuind zodat de oever minder steil wordt. De wilgen rond de wadi worden 2 à 3-jaarlijks verwijderd. Indien nodig word de wadi geruimd.
Z1	0,010 ha	- gazonbeheer (5 à 6 maaibeurten vanaf half mei tot half oktober)

6.4 MAATREGELEN VRIJGESTELD VAN TOELATING

Voor volgende werken binnen het beschermd monument is er vrijstelling van toelating door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Deze vrijstelling geldt niet voor stedenbouwkundige vergunningen.

- Kappen van bomen met uitzondering van de lijst opgesomd in punt 6.3.1.1.
- Beheer van graslanden en boszones.

Voor overige werken die een aanzienlijke wijziging van de bouwkundige of landschapskenmerken tot gevolg heeft, is de toelatingsplicht geldig (al dan niet samen met een omgevingsvergunning).

6.5 MAATREGELEN AAN BOMEN EN STRUIKEN WAAR TOELATING VOOR NODIG IS

Voor het kappen van volgende bomen binnen het beschermd monument dient een afzonderlijke machtiging bij Onroerend Erfgoed te worden aangevraagd:

- Alle bomen met een omtrek van 3,0 m of meer (gemeten op 1,3 m hoogte) en alle bomen weergegeven in de tabel onder 6.3.1.1..

6.5.1 BOUWKUNDIG ERFGOED

Zie bijlage 6.

7. OPVOLGING EN EVALUATIE

7.1 OPVOLGING LANDSCHAPPELIJK ERFGOED

Een jaarlijkse rondgang dient de toestand van de verschillende parkelementen te evalueren. Dit betreft zowel de landschappelijke elementen als de bouwwerken in het park. Uit het bijhorende verslag zal blijken of er al dan niet werken moeten worden uitgevoerd en op welke termijn.

7.2 OPVOLGING BOUWKUNDIG ERFGOED – VILLA TER BEUKEN

Om de bewaringstoestand van het gebouw te kunnen opvolgen, zullen periodieke inspecties gebeuren waarbij de bewaringstoestand ter plaatse wordt onderzocht:

- Bouwdelen in slechte staat en belangrijke elementen zoals dakbedekking, goten en regenwaterafvoeren worden jaarlijks nagekeken. Deze inspectie met bijhorend rapport gebeurt door een aangestelde van Stad Lokeren.
- Bouwdelen in goede staat, waaraan geen werkzaamheden gepland zijn (reeds gerestaureerde elementen): deze elementen ondergaan een 3-jaarlijks nazicht met rapportering. De inspectie gebeurt enerzijds door monumentenwacht en anderzijds, aanvullend door een aangestelde van de eigenaar.

Van deze inspecties wordt een goed gedocumenteerd toestandrapport en opvolgingsplan opgemaakt met:

- Omschrijving huidige toestand.
- Is er achteruitgang merkbaar?
- Zijn er dringende interventies nodig?
- Welke werken worden op korte/lange termijn aangeraden?
- Planning van de werken, wijze van uitvoering, door wie worden de werken uitgevoerd, ...

Van alle werkzaamheden die vermeld zijn in de lijst en die worden uitgevoerd in de looptijd van het beheerplan wordt een verslag of voortgangsrapport opgemaakt. Dit verslag wordt opgemaakt door de architect die de werken begeleidt. Dit rapport wordt bezorgd aan de Erfgoedconsulent ten laatste 6 maanden na beëindiging van de werken.

Om de 3 jaar gebeurt er een evaluatie van het beheersplan waarbij er eventuele aanvullingen en wijzigen de officiële procedure moeten volgen. 5-jaarlijkse beperkte inspectie en rapportering.

Deze werkwijze heeft niet alleen als doel ervoor te zorgen dat het beschermde erfgoed in goede staat wordt bewaard maar zal ook worden gebruikt om aan te tonen dat de nodige en correcte handelingen worden uitgevoerd in functie van het behoud/onderhoud van de verschillende elementen in dit in functie van het bekomen van een eventuele aanvullende premie (momenteel voorzien in de laatste regelgeving als 10% extra op de basis erfgoedpremies).

8. BIJLAGEN

8.1 VERPLICHTE BIJLAGEN

INFORMATIE	WAAR TE VINDEN
Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)	Zie BIJLAGE 1/IDENTIFICATIE – 1A
Lijst van geplande werkzaamheden	Zie BIJLAGE 6/LIJST WERKZAAMHEDEN
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	Zie BIJLAGE 6/LIJST WERKZAAMHEDEN – laatste kolom
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	Zie hoofdstuk 5 – vanaf pagina 36
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	NVT
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed	NVT
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	Zie punt 6.5
Lijst van cultuurobjecten	NVT
Lijst van geplande werkzaamheden aan een orgel dat dateert van na de Eerste Wereldoorlog	NVT
Bibliografie (overzicht referenties)	Zie hoofdstuk 9
Extra bijlage (bvb. foto's, ...)	Algemeen overzicht bijlagen – zie hieronder.

8.2 EXTRA BIJLAGEN

- BIJLAGE 1/IDENTIFICATIE
 - 1A/Kadasterplan
 - 1B/Afbakening beschermde monumenten en landschappen
 - 1C/BPA
 - 1D/PRUP
 - 1E/ Gewestplan
- BIJLAGE 2/BOUWHISTORISCHE NOTA
 - 2A/Iconografisch onderzoek
 - 2A.1/Bouwgeschiedenis park ter Beuken
 - 2A.2/Villa ter Beuken
 - 2A.3/Art deco brug
 - 2A.4/Ingangspoort
- BIJLAGE 3/INVENTARISATIE
 - 3A/Plannen bestaande toestand
 - 3A.1/Inplantingsplan park ter Beuken met aanduiding parkelementen
 - 3A.2/Grond- en gevelplannen + snedes villa ter Beuken
 - 3B/Fotobijlage bestaande toestand
 - 3B.1/Park ter Beuken met parkelementen
 - 3B.2/Exterieur en interieur villa ter Beuken
 - 3C/Bomenlijst park Villa ter Beuken
- BIJLAGE 4/BEPALING VAN DE ERFGOEDWAARDEN
 - 4A/Plannen & gevels Villa ter Beuken
- BIJLAGE 5/BEHEERSVISIE EN DOELSTELLINGEN
 - 5A/Invulfiche cultuurgoed: sokkel en buste Anna Cohen
 - 5B/Invulfiche cultuurgoederen: schilderijen Anna Cohen en gezinsleden
 - 5C/Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op plan
- BIJLAGE 6/LIJST VAN WERKZAAMHEDEN

9. GERAADPLEEGDE BRONNEN

9.1 LITERATUUR

- Uittreksels uit de inventaris van Onroerend Erfgoed
 - ID 13825 Villa ter Beuken met park en conciërgewoning
- Archief van de stad Lokeren
 - Plannen en gevels: renovatie Villa ter Beuken, 2009
 - Plan: uitbreiding stedelijke academie voor muziek en woord, 2010-2011
- Archief agentschap Onroerend Erfgoed Gent
 - Beschermingsdossier
 - Van Branden, G., beschermingsvoorstel Villa ter Beuken met park en conciërgewoning, 2015
 - Beschermingsbesluit dd. 18-01-2016
- Gepubliceerde boeken en artikels over het Park ter Beuken:
 - Bielen, E., 'Ter Beuken: het park en het brugje', in: De Souvereinen, tijdschrift van de Heemkring van Lokeren, 47ste jg., nr2, april-mei-juni 2016, p57-70
 - Liebaut, H., 'De erfgoedwaarde van de villa en het park ter Beuken in Lokeren', in: Het verleden is alomtegenwoordig, red. Nico Van Campenhout, Stad Lokeren, 2009, p 35-69.
 - Riebbels, G., 'Geschiedenis van het 'Hof ter Beuken'', in: De Souvereinen, 23, nr4, 1992, p 109-115
- Monumentenwacht Provincie Oost-Vlaanderen, rapport bouwkundige inspectie, 40328/2016/B, 2016

9.2 AFBEELDINGEN

- Luchtfoto's: www.geopunt.be
- Perspectieffoto's: www.bingmaps.com
- Historische foto's: www.delcampe.net

9.3 HISTORISCHE KAARTEN & PLANNEN

www.geopunt.be:

- Atlas der buurtspoorwegen, 1841
- Vandermaelen, Cartes Topographiques de la Belgique 1846-1854
- Kadastrale Atlas van België, P.C. Popp, 1842-1879. (Universiteit Gent)
- Recente topografische kaarten, Nationaal Geografisch Instituut NGI, 1955-1991

